

**Ñ'oom cantyja 'naa^{n'}
Jesucristo na seiljeii
Juan**

**El Evangelio según
San Juan**

**en el
Amuzgo de Guerrero**

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

La ilustración de la página 63 por Horace Knowles es propiedad de
©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

Las demás ilustraciones por Louise Bass son propiedad de
©The British & Foreign Bible Society, 1994.

Primera edición 1973

Versión electrónica
El Evangelio según San Juan
parte de **El Nuevo Testamento**
en el amuzgo de Guerrero
amu

©La Liga Bíblica, A.C., 2007
México, D.F.

El alfabeto amuzgo

a	<i>ta</i>	<i>cerro</i>
a ⁿ	<i>ts'aⁿ</i>	<i>persona</i>
ā	<i>tā</i>	<i>fruta</i>
ā ⁿ	<i>xquāāⁿya</i>	<i>mi cabeza</i>
b	<i>b'io</i>	<i>infierno</i>
c	<i>casaa</i>	<i>pájaro</i>
cw	<i>cwii</i>	<i>uno</i>
ch	<i>chom</i>	<i>fuego</i>
e	<i>we</i>	<i>dos</i>
e ⁿ	<i>ñ'eⁿ</i>	<i>con</i>
ei	<i>sei'</i>	<i>carne</i>
ei ⁿ	<i>teiⁿ</i>	<i>frio</i>
i	<i>qui</i>	<i>diez</i>
j	<i>ja</i>	<i>yo</i>
'	<i>ts'a</i>	<i>chile</i>
l	<i>liaa</i>	<i>tela</i>
m	<i>mach'eeⁿ</i>	<i>hace</i>
n	<i>nato</i>	<i>camino</i>
nd	<i>ndaa</i>	<i>líquido</i>
ndy	<i>ndyaa</i>	<i>suave</i>
ñ	<i>ñ'eⁿ</i>	<i>con</i>
o	<i>tsjo'</i>	<i>arroyo</i>
om	<i>tsom</i>	<i>papel</i>
o	<i>tsjo'</i>	<i>piedra</i>
o ⁿ	<i>ts'oōⁿya</i>	<i>mi corazón</i>
p	<i>xapo</i>	<i>jabón</i>
q	<i>qui</i>	<i>diez</i>
r	<i>re</i>	<i>amigo (vocativo)</i>
s	<i>soo</i>	<i>pelo</i>
t	<i>ta</i>	<i>cerro</i>
ts	<i>tsoo</i>	<i>durmió</i>
ty	<i>tya</i>	<i>rico</i>
u	<i>xuu</i>	<i>carga</i>
w	<i>we</i>	<i>dos</i>
x	<i>xjo</i>	<i>machete</i>
y	<i>ya</i>	<i>bien</i>

El acento circunflejo

<i>cwicwaa'</i>	<i>nosotros comemos (con ustedes)</i>
<i>cwicwaa'â</i>	<i>nosotros comemos (sin ustedes)</i>
<i>ticwa'na</i>	<i>no comen</i>
<i>tîcwa'na</i>	<i>no comieron</i>
<i>tju'ñe Tito</i>	<i>Tito saltó</i>
<i>tju'ñê</i>	<i>saltó (tercera persona)</i>

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Jesucristo na seiljeii Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om tuiiñê na ts'aⁿ jom

1 Xjeⁿ na to' Ty'oqots'om na tqueeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñe mati juu candaa'ñ'eⁿ cwiluiiñe. **2** Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oqots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'. **3** Cha'tso na maniom na tqueⁿ Ty'oqots'om, ñ'eeⁿ quia tqueⁿna jooⁿna'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqueⁿna jo'. **4** Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matse'ixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueeñena' ndaaⁿ nn'aⁿ. **5** Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cwi'oo nacjoo' Ty'oqots'om. Saa cha'tso joo jo' tîcandaaⁿ nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' jom.

6 Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jñom Ty'oots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ. 7 Jñoom na ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ Cristo na cwiluiñê naxueeñe, tyoch'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na. 8 Nchii nqueⁿ cwiluiñê naxueeñe saꝥ jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu na cwiluiñê naxueeñe. 9 Cristo cwiluiñê naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñê tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

10 Nquii na cwiluiñê ñ'oom' Ty'oots'om, tyom'aaⁿñe tsjoomnancue, saꝥ meiiⁿ na jom tqueeⁿ juuna', maxjeⁿ tîcala'noⁿ nn'aⁿ 'ñeeⁿ cwiluiñê. 11 Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñê, saꝥ tîcato'ñoomna jom. 12 Saꝥ nt'omndye jooa to'ñoomna jom, ndo' tyola'yu'na ñ'eⁿñê. Ndaꝥ jooa tquiaaⁿ na cwila'xmaⁿna ntseinda Ty'oots'om. 13 Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyena nda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' jooa ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

14 Nquii na cwiluiñê ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aaⁿñe quii'ntaaⁿna. Candaꝥ'ya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiñe na mayuu'. Nty'iaandaꝥyâ quia seit'maaⁿñe Ty'oots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiñe Jnda Ty'oots'om. 15 Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ ndaꝥ nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjoo na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na meiⁿchjoo tic'oom'na' ja ñ'eⁿñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindyoo. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luaa' jo'.

16 Jom candaꝥ'ñ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' matio'naaⁿñe Ty'oots'om cha'tsondyoo. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya. 17 L'oo Moisés tquiaa Ty'oots'om ljeii na matsa'ntjomna'. Saꝥ cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'oots'om jaa ndo' na cwiluiñê ñ'oom na mayuu'. 18 Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'oots'om. Macanda nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñe, juu jnda t'mooⁿ ndaꝥya chiuu cwiluiñê.

Ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwentaana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindye'ntjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiiñê. 20 Jom ndyeyu tjei'yuu'ñê, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindyö.

21 Jo' chii ta'x'eetina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyu' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya?

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

22 Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyu'? Catsu' cha ya nnt'ooyâ ndaa nn'aⁿ na jñoom já. ¿Chiuu matsu' cheⁿnncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ?

23 Luua ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xjeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwe jndyee' jo ndo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajndaa'ndyo' na nquii na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñe nntsaj'ntjom 'o.”

24 Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos jñoomna naⁿñeeⁿ.

25 Ndo' ta'x'eendyeti naⁿñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyu', meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya, quia jo' ¿chiuu na matseits'oomndyu' nn'aⁿ?

26 Ndo' t'o Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyu' nn'aⁿ ñequio ndaatoo, saa quii'ntaaⁿyo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ.

27 Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quia na jnda 'ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyö. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjoⁿya nnoom til'uendyo.

28 Luaa' tuii cwii joo na jndyu Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quoom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om

29 Xuee na jndā we na tuii na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyoo' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndāā jā na m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo':

—Queⁿyo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. 30 Mañejuu ts'aⁿ na jndā ñetsjooya ndāā'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyō. 31 Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyō nn'aⁿ ñequio ndaatoo, meiⁿ ticatsei'noⁿa na jom ts'iaⁿaⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Sāā mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ cha catseica'moⁿna' ndāā nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiñê.

32 Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndāāyâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Jndyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñe ñ'eⁿñê. 33 Xjeⁿñeeⁿ meiⁿ t'icatsei'noⁿa 'ñeeⁿ juu na nluuiñe nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Sāā tjañjoom' ts'ooⁿ quia jñom Ty'oots'om ja na catseits'oomndyō nn'aⁿ, tsoom nooⁿ: “Nnty'ia'njom' na ndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñe ñ'eⁿñê. Juu tsaⁿñeeⁿ jndā ty'ioⁿya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñe nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.” 34 Ndo' jndā nty'ianooⁿya na tuii na ljo' ñ'eⁿñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyō na jom cwiluiñê Jnda Ty'oots'om.

Nn'aⁿ na t'maⁿjndyee Jesús na cala'jomndyena ñ'eⁿñê

35 Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô jā nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ. 36 Ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ Jesús na mawjaawinom jo' jo', matsoom ndāāyâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om.

37 Ndo' wendyô jā na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyāyâ ñ'oomwaa', saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. 38 Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaaⁿaⁿ na cwitsaantyjooyâ naxeⁿeⁿ. Tax'eeñê ndāāyâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaaⁿ w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om.

39 Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eⁿñê w'aa na tjameintyjeeⁿeⁿ. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eⁿñê. Ljoo'ndyô ñ'eⁿñê hasta na jnda teinc^ooⁿ.

40 Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, já jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. 41 Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ juu na cwiluiñe Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqeⁿ Ty'o^ots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

42 Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

43 Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'oⁿndaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyô ts'iaaⁿ na mats'aa.

44 Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Joonna nn'aⁿ tsjoom Betsaida. 45 Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ nquii na cantyja 'naaⁿ seiljeii Moisés nacjoo' libro na chuuna' ñ'oom' Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Majuu Jesús jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

46 Tso Natanael:

—Ndoo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'ô Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

47 Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿ tiquinquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiñê ts'aⁿ Israel.

48 Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixmaⁿya?

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjocheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿ wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿ.

49 Ndo' t'ō Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'mooⁿ ñ'oom naya ndaaⁿ nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyū' Jnda Ty'oots'om. 'U cwiluiindyū' rey cwentaa jā nn'aⁿ Israel.

50 T'ō Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjooya na nty'iaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿ, aa cwe' jo' na matseyū' ñ'eⁿndyō? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xmaⁿna' cantyja 'naⁿya na quia wja'nty'ia'.

51 Ndo' matsotyeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaaⁿyo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya na m'aaⁿ Ty'oots'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ōndaa Galilea

2 1 Xuee jndā ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ōndaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús. 2 Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio jā nn'aⁿ na cwila'jomndyō ñ'eⁿñê na mati calajomndyō ñ'eⁿndyena na cwi'uncona. 3 Jndā na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijndeii winom.

4 T'ō Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaaⁿ nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

5 Matso tsoñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsa'ntjoom 'o.

6 Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljoō t'maⁿ na tuiina' ñ'eⁿ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaaⁿndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijndeii cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa. 7 Seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatoo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ jooona' hasta too' cwijomna'. 8 Jndaⁿ jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. 9 Ndo' juu ts'aⁿ na matsa'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu chjoowi' ndaatoo na jnda seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jnaⁿna' saⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿna yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco. 10 Matsoom nom:

—Ticwii cwii joo na ñetjo na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jnda mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiana winom na ticue'ntyjo na yana'. Saⁿ 'u je', jnda seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

11 M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'mooⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê. Manc'e jo' na jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, jnaⁿna' na cwilayuu'â ñ'eⁿñê.

12 Jnda na tuui na luaa', quia jo' jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayâ Capernaum ñ'eⁿñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoo'ndyô jo' jo' cwantindyo xuee.

Tjei' Jesús nn'aⁿ quii' wats'om t'maⁿ Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Juu xjeⁿñeeⁿ jnda wjaawindyoo' nncuee' ncuee pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaⁿ canmaⁿ. Jo' chii saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. 14 Tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ, jo' jo' ljeiiⁿ nn'aⁿ na cwindaaⁿ quioondyo ñ'eⁿ canmaⁿ ñ'eⁿ cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om 'naaⁿ nn'aⁿ na cwi'ooquie' wats'om. 15 Ndo' jnda na nty'iaaⁿna' na luaa', quia jo' s'aaⁿ l'uaa tsja'jneiⁿ, jnda chii jleintyjoⁿ naⁿñeeⁿ. Tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye jooona ch'eeⁿ tach'eⁿ wats'om'ñeeⁿ. Mati canmaⁿ ñ'eⁿ quioondyo. Ndo' seicantqueeⁿ meiⁿsa na cwilei'cho nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquiaⁿ s'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. 16 Ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindaaⁿ cantu' matsoom:

—Catjei'yo' quioo'm'aⁿ ñjaaⁿñe. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

17 Quia jo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tjañjoom' n'ooⁿyâ ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': “Nla'cuee' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na queeⁿ ts'ooⁿya

na nleil'uee'ndyena waa' Ty'oqts'om cha'xjeⁿ na matsa'ntjomna'."

18 Ndo' ta'x'ee nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa na m'moⁿna' ndaayâ na waa najndeii na matseixmaⁿ na nmeiⁿ mache'?

19 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañe ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwannda'a juuna'.

20 Ndo' t'oq nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Wen'aaⁿ nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañe, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwe' juuna'?

21 Saa seijoom'ñê na juu seiⁿeⁿ cwiluiiñena' wats'om. 22 Jo' chii jndâ na tquiaa Ty'oqts'om na tando'xcoom jndâ na tueeⁿeⁿ, jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ tjañjoom' n'oqⁿyâ na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineiⁿ ndo' mati ñ'oom' Ty'oqts'om na teiyo teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ

23 Yocheⁿ na tyom'aaⁿ Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwila'wjaaya canmaⁿ, nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'

tyonty'iaana jndye nnom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ na tixocandaa nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yu'na na cwiluiñê Cristo. ²⁴ Saa tînquiaañê ñ'eⁿndyena, ee ntyjeeⁿ chiuu n'omna. ²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' na cwji'yuu'ñe ts'aⁿ nnoom cantyja ljo' la'xmaⁿ nn'aⁿ, ee maxjeⁿ mantyjeeⁿ chiuu n'omna.

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

3 ¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Tsaⁿñeeⁿ tyotseijomñê ñ'oom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Jom jñoom Nicodemo. ² Jñoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuyuâ na 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ na jñom Ty'oots'om na ca'moⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaayâ. Ee xocandaa nntsa' ts'iaaⁿmeiⁿ xeⁿ nchii Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyu'.

³ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo njom', xeⁿ ticaluiixcoñe ts'aⁿ tixocandaa nntseijomñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'aⁿ na nluiñennaaⁿ'aⁿ na jnda tquieñê? Ee tixocandaa nncjaaquiee'nnaaⁿ'aⁿ tsiatsjaaⁿ tsoñeeⁿ ndo' na nluiñennaaⁿ'aⁿ.

⁵ Jesús t'ooⁿ, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿ njom'. Xeⁿ ticaluiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ' ndaatoo ndo' ñequio Espíritu, tixocandaa nncjaaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ⁶ Nc'e na nn'aⁿ jaa, jo' chii mati ndaaya mann'aⁿ joona. Maluaa' matseijomna' ts'aⁿ na tuiñe cantyja 'naaⁿ' Espíritu Santo. Tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ' Ty'oots'om. ⁷ Tinntseñ'eeⁿ'ñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjooⁿ: “Maxjeⁿ jndei'na' na caluiindyoxco'yo'.” ⁸ Ndi' na c'uaa cam'aaⁿ jndye, saa tileicantyjo' yuu jnaⁿ'na', meiⁿ yuu wjaana'. Malaa'ti' matseijomna' na tileicala'noⁿ' nn'aⁿ chiuu waa na tuiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ' Espíritu.

⁹ T'o Nicodemo, tsonnaaⁿ'aⁿ:

—Maxjeⁿ ticatsei'noⁿ'a.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'maⁿ cwiluiindyu' na ma'mooⁿ' ndaa nn'aⁿ Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'noⁿ' ñ'oommeiⁿ. ¹¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿ njom'.

Matseinaⁿya cantyja na mantyjiiya, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianooⁿ, saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ.

12 Jnda mamatseinaⁿya ndaa nn'aⁿ cantyja 'naa' 'na' na niom tsjoomnancue cha cala'noⁿ'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. Quia jo', ¿chiiu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naa'ⁿ cañoom'luee?

13 'Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ na jnda tjawa cañoom'luee cha ndaa nntseicandii nn'aⁿ chiiu maca'na' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena. Macanda ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee ntyjiiya. 14 Quia ñet'om nn'aⁿ judíos jo ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na catsuu cjoo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna' na nnty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee. 15 Luaa' nluii cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando'.

Ty'ooots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ

16 'Nc'e Ty'ooots'om t'maⁿ waa na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñenncō na cwiluiindyō Jnaaⁿ tquiiaaⁿ na tuiindyō cha ticwii cwii ts'aⁿ na nntseyu' ñ'eⁿndyo tixocatsuñe. M'aaⁿ na ticantycwii na wando'. 17 Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'ooots'om nchii jñoom ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha na cat'uiiya joona cantyja jnaaⁿna. Jom jñoom ja cha ndaa nlui'n'maaⁿndyena.

18 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyu' ñequio ja, ticat'uii Ty'ooots'om juu cantyja 'naa'ⁿ jnaaⁿ. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseyu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaaⁿ, ee na tiñe'catseyu' ñ'eⁿndyo na macanda ja cwiluiindyō Jnaaⁿ. 19 Jnda mamat'uiina' nn'aⁿ na tyoolayu' ee ja na cwiluiindyō naxuee jnda tyjacanooⁿya joona, saa neii'tina' na cwila'jomndyena cantyja 'naa'ⁿ na jooⁿñe, ee cwil'ana yuu na ticatsantjomna'. 20 Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyo ja, ee jeeⁿ nquiaⁿ'aⁿ na nntseicanooⁿya natia na mach'eeⁿ. 21 Saa juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquioo'ya na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'ooots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseineiⁿti Juan cantyja 'naa^m Jesús

22 Jnda jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jluii'â ñ'eⁿñê. Tyoma'nqoⁿyâ ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aaⁿyâ jo' jo' cwantindyo xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom jom na nleits'oomndye. 23 Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyu Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatioo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê jooa. 24 Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naa^m ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa cantyja 'naa^m Jesús? 26 Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—'U ta na ma'mqoⁿ cantyja 'naa^m Ty'oqots'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na tyocañ'eⁿ ñ'eⁿndyu' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naa^m ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naa^maⁿ, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ.

27 Juan t'oqoⁿ ndaana, matsoom:

—Tjaa na ndaa nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'oqots'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ. 28 Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjoⁿ cantyja 'naⁿya, ja nchii Cristo cwiluiindyô. Ty'oqots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndo'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona Cristo. 29 'O cwila'nqoⁿyo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsaⁿs'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñê ñ'eⁿ tsaⁿs'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neiiⁿ na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicandaa'ñena' na neiⁿya cantyja 'naa^m Jesús. 30 Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'maⁿñetyeeⁿ saa ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ cañoom'luee

31 Tsoti Juan:

—Nc'e tsaⁿm'aaⁿ jnaaⁿ cañoom'luee, t'maⁿti cwiluiiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixmaⁿya

cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ndo' matseinaⁿya cantyja 'naaⁿna'. Saa nquii tsaⁿm'aaⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso. **32** Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jnda nty'iaaⁿaⁿ ñequio na jnda jñeeⁿ, saa tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê. **33** Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñe tsaⁿñeeⁿ na Ty'o^ots'om cwiluiiñe na mayuu'. **34** Ee nquii na jñom Ty'o^ots'om jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee candaa'ya mañequiaaⁿ Espiritu na cwiluiiñe naquii' ts'om. **35** Nquii Ty'o^ots'om na cwiluiiñe Tsotyaaⁿya m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'o jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom. **36** Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'o^ots'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. Saa 'ñeeⁿ juu na ticatseiñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaa' na nncwando' añmaaⁿ. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'o^ots'om juu.

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

4 ¹ Nn'aⁿ na cwiluiindy tmaaⁿ nn'aⁿ fariseos tyondyena na majndyendyeti nn'aⁿ teits'oomndye cantyja 'naaⁿ Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿ Juan. ² Saa na mayuu'cheⁿ nquii Jesús tícatseits'oomñê nn'aⁿ. Macanda já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, já l'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ. ³ Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿeⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

⁴ Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinooⁿya ts'ondaa Samaria. ⁵ Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndyu Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsotyeeⁿ Jacob. ⁶ Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaⁿaⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jnda tuee' quiajmeiⁿ. ⁷ Xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatoo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatoo nnc'ua.

⁸ Ndo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿñeeⁿ jnda saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

⁹ Matso yuscu Samaria nnom:

—¿Chiuu na macaⁿ ndaatoo nooⁿ, ee 'u cwiluiindy' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindy samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos. ¹⁰ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'o^ots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindy^o na macaⁿ'a ndaatoo njom', nntseity'oondy^u no^o na cateijndeiya 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatoo na ñequiaana' na ticantycwii na wando'.

11 Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

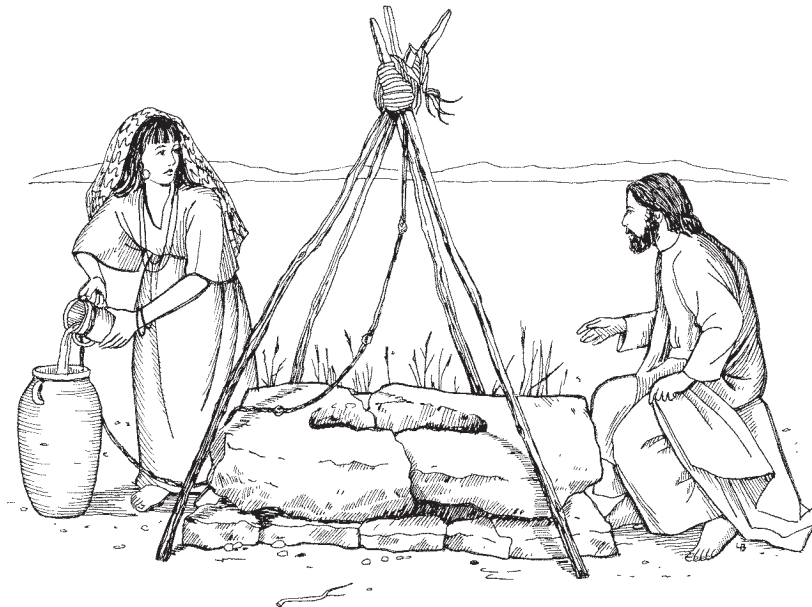
—Ta, tjaa'naⁿ 'naⁿ c'oom' na nncwji' ndaatoo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatoo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a? 12 ¿Aa nnts'aacheⁿna' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndy^u'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa já.

13 T'o Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ nndyo na ñe'cwennda'na. 14 Saa nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'woona' ts'om xo' na ticantquiee'na' na nnts'aana' na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

15 Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachjuundy^o na ñequii'cheⁿ na candyocwjii'a juuna'.

16 Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jndā jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

17 T'ō yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'. 18 Ee jndā ñet'oom 'om sa' ndo' juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa, mayuu' ñ'oom tsu'.

19 Jndā na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿa na 'u cwiluiindyu' profeta.

20 Weloo weloo jā nn'aⁿ samaritanos tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ judíos cwindu'yo' wats'om t'maⁿ 'naⁿyo' Jerusalén jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

21 Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyu' ñ'oom na matsjoo njom' na manncue'ntyjō xjeⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ Tsotyāya meiⁿquiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa oo Jerusalén. 22 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ndo' cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa jā nn'aⁿ judíos cwila'noⁿyayâ 'ñeeⁿ cwila't'maaⁿndyô. Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. 23 Saa manncue'ntyjō xjeⁿ, ndo' je' mamawe'ntyjō na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na cwila't'maaⁿndye Tsotyāya, macaⁿna' na cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu na cwiluiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue ts'om Tsotyāya na luaa' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. 24 Ty'oots'om cwiluiñê Espíritu. Jo' chii joo nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom, macaⁿna' na c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na mayoona.

25 Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiñê Cristo. Jom quia na nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndāya.

26 Matso Jesús nnom:

—Manncō na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwiluiindyō nqueⁿ.

27 Majuu xjeⁿñeeⁿ jā nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'cañooⁿyâ joona. Ticjawee' n'ooⁿyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saa meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nnom Ta Jesús:

“¿Cwaaⁿ ñ'oom matseinei^m ñequio yuscum'aaⁿ?” 28 Ndo' 'ndii yuscu'ñeeⁿ tsjoo 'naaⁿ'aⁿ, tjalcweeⁿ'eⁿ tsjoom. Tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

29 —Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿ's'a na jnda tso nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'oⁿ na juu cwiluiñe Mesías.

30 Ndo' jlui' naⁿ'ñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿ'yâ ñ'eⁿ Jesús. 31 Yocheⁿ na tyooquiena, jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿ'ñê l'uuyâ nnoom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

32 Saa matsoom ndaaⁿ'yâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

33 Quia jo' jâ na cwindyaaⁿ'yâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿ'ncjooyâ ndaaⁿ nc'iaayâ. L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿ'na' na jndyoon'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿ'aⁿ?

34 Saa matso Jesús ndaaⁿ'yâ:

—Luaa waa na matseijomna' nantquie 'naⁿ'ya, na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja, hasta na jnda jndaⁿ' ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. 35 'O waa ñ'oom tjañoom' na cwindu'yo' na ñequiee chi' cwii tjoⁿ ndo' nntyjeendye nn'aⁿ. Saa ja matsjoⁿ ndaaⁿ'yo': Caleity'iom ndaaⁿ'yo', ndo' canty'ia'yo' ndiocheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ na nncwantjom ts'aⁿ cwentaa' Ty'oⁿots'om. Matseijomna' joona na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeñe ts'aⁿ. 36 Juu ts'aⁿ na matyjee ntjom na jnda tue' waa na mawantjoom ee matseitjoom nn'aⁿ na nndaana na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' na luaa' waa, juu ts'aⁿ na manom' ntjom ñecwiixjeⁿ na ñnequiaana' na neiiⁿ'eⁿ cha'xjeⁿ juu ts'aⁿ na matyjee ntjom. 37 Ee juu ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwii ts'aⁿ manom' saa cwiicheⁿ ts'aⁿ matyjeeñe, ñ'oom na mayuu' jo'. 38 Na majñooⁿ'ya 'o naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿ'ya matseijomna' cha'cwijom na cwitsacatyjeendyo' yuu na nchii ncjo'yo' jla'catⁿ'yo' ts'iaaⁿ. Nt'omcheⁿ nn'aⁿ jnda jla'nchu'na na nncuaa ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'oⁿots'om naquii' n'om nn'aⁿ ndo' 'o jnda macwitsaquie'yo' ts'iaaⁿ'ñeeⁿ.

39 Ndo' jndyendye nn'aⁿ samaritanos tsjoom'ñeeⁿ tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús, cwe' nc'e ñ'oom 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ na tjei'yuu'ñe ndaaⁿ na matso: “Jnda t'mooⁿ nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa.” 40 Jnda na tquie'cañom nn'aⁿ samaritanos'ñeeⁿ

yuu na m'aaⁿ Jesús, tyotaⁿna nnoom na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, ndo' ljoo'ñê tsjoomna we xuee. 41 Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'yu'na. 42 Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macandā cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyayâ jndā jndyayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿâ na jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñê Cristo na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ tsjoomnancue.

Sein'maⁿ Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe

43 Ndo' quia na jndā teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿñê Galilea. 44 Ee manquiityeeⁿ tjei'yuu'ñê na ticala't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyena. 45 Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿñê nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jeeⁿ neiiⁿna jom, jla'ljona jom. Ee mati jooa ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

46 Jndā jo' saanndaa'â ñ'eⁿñê Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe cantyja 'naaⁿ gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿñeeⁿ, m'aaⁿ na wii'. 47 Quia na jndii tsaⁿñeeⁿ na jndā squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaaⁿyâ Judea, tja tsaⁿñeeⁿ na m'aaⁿyâ. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'. 48 Ndo' matso Jesús nnom:

—'O maxjeⁿ tixocala'yu'yo' na waa najndō xeⁿ ticanty'ia'ndaayō' na nnts'aa yuu na xocandaay na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

49 Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe ñ'eⁿ gobiernom t'ō 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

50 Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso Jesús.

Tjalcweeⁿe' waⁿaⁿ. 51 Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿeⁿ Capernaum, tquiocatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jndā wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

52 Tax'eeⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿna' na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'ōoⁿ naⁿñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ 'ndii tycu na matseicono' jom.

53 Quia jo' tsoty tyochjoo'ñeeⁿ sei'nooⁿoⁿ na mañejuu xjeⁿñeeⁿ tso Jesús nnoom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsonde nn'aⁿ waⁿaⁿ.

54 Luaa' ts'iaaⁿ na jndā we na s'aa Jesús na tueⁿeⁿ Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ tixocaluii na cwe' meiⁿnquia ts'aⁿ nnts'aa.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

5 1 Jndā na tuii nmeiⁿ, saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿndyo. 2 Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na ñequio ñ'oom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'om l'aa na cwe' wanaaⁿto. 3 Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyomaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿwii, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jndā teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwoo ndaatoo na ñjom peila'ñeeⁿ. 4 Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsjā ndaatoo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jndā tuii na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo jo' jo', nn'maⁿ meiⁿquia tycu na matjom. 5 Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndā ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'. 6 Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jndā teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'maⁿ?

7 Ndo' t'o ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa 'ñeeⁿ nnchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwiicheⁿ ts'aⁿ jndā teinom' ja.

8 Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

9 Mañoom' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, n'maaⁿ. Jndā jo' seilcwiinê tsuee 'naaⁿaⁿ, tooⁿoⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya. 10 Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jndā n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsa'ntjomna' tinquiaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

11 T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso nooⁿ na catseilcwiindyō tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'oⁿya juuna'.

12 Ta'x'lee naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ juu tsaⁿñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

13 Saa juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiiⁿ 'ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús.

14 Jndañquia ljeii Jesús tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ cwenta, jnda n'maⁿ, cja'meintyje' na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

15 Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom. 16 Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Tyojoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyeena. 17 Saa Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

18 Jnaaⁿ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ tyojoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjeii'na cwenta nchii macanda na seitjooñê cantyja 'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena, saaⁿ mati nquiuna na seitjooñê na tsoom na Ty'ooots'om cwiluiiñe Tsotyeen, ee na laa'ti' mach'eeⁿ na ñe'cwii cwiluiiñe ñ'e'ñe.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jnda Ty'ooots'om

19 Quia jo' matso Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseinaⁿya ndaa'yo'. Ja na cwiluiindyoo Jnda Ty'ooots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'ooⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsotyaa, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'iaya na mach'eeⁿ. 20 Ee Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ. Ma'mooⁿ nooⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'moⁿtyeeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'maⁿti na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'. 21 Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. 22 Tsotyaya meiⁿcwii ts'aⁿ ticu'xeeⁿ. Saa l'oo ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. 23 Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyoo Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ

ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿ
Tsotyāya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

24 'Ñoom na mayuu'cheⁿ matsjōō ndāā'yo'. 'Ñeeⁿ juu na
mandii ñ'oom 'ndyō ndo' matseyu' ñequio nqueⁿ na jñoom
ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ
ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿ. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu sāā je'
matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. 25 Ñoom na mayuu'cheⁿ
matsjōō ndāā'yo'. Nncue'ntyjō xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjona'
quia na ndye nn'aⁿ na jndā tja jndye ja na cwiluiindyō Jnda
Ty'ōots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyō ñequia na
nnta'ndo'na. 26 Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyāya matseixmaaⁿ na
wanoom'm cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, malaa'ti' jndā tquiaaⁿ nōōⁿ
na cwiluiindyō Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja
'naⁿ nncō. 27 Ndo' jndā tquiaaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ na ja
nncu'xaⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ
cañoom'luee. 28 Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na
luaa' tsjōō ee nncue'ntyjō xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye
ndeil'luaa, ndyena jndyeya. 29 Joo nn'aⁿ na jndā ñel'a na
maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na.
Sāā joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na
na nnt'uiityeⁿna' joona.

Waa najndeii na matseixmaⁿ Jesús

30 'Tjaa na nndaā nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō.
Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'ōots'om ts'ōōⁿya, jo' na macu'xaⁿ.
Ndo' macu'xaⁿya cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii
mal'uee'ndyō na nluii yuu na l'ue ts'ōōⁿ nncō. Mal'uee'ndyō
na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿyo'.
31 Xeⁿ macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ.
32 Sāā m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, majuu
Juan. Ndo' ntyjiiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' na mayuu'.
33 Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿ ndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñe
cantyja 'naⁿya, ñ'oom na mayuu' juuna'. 34 Sāā ja ticantycwii
ts'ōōⁿ ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naⁿya. Luaa'
matsjōō cha nndaā nncwji'n'maaⁿndyō 'o. 35 Juan'ñeeⁿ
tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndāā
nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'oom t'om'yo' na neiⁿyo' ee nquiu'yo'
ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueeñena' naquii' n'om'yo'.
36 Sāā waa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naⁿya na t'maⁿti

cwiluiñena', nchiiti ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyaya na catseicandaaⁿndyo na mats'aa, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya na nqueⁿ jñoom ja. 37 Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' macwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom'm. 'O meiⁿjom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿ'eⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ. 38 Meiⁿ ñ'oom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yuy'yo' ñequio ja na jñoom. 39 Tcuu tcuu cwila'naⁿ'yo' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljei teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. 40 Saa tiñe'cala'jomndyo' cantyja 'naⁿya cha ndaaⁿ nlxmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

41 'Ja ticantyjaa' ts'ooⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ ja. 42 Ee matsei'noⁿ'a cantyja 'naⁿ'yo' na juu na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xmaⁿ'yo' jo'. 43 M'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' ñequio xuee' Tsotyaya, saa 'o ticala'ljo'yo' ja. Saa xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncwjee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu. 44 'O cwil'ue'yo' na nla't'maaⁿndye nc'ia'yo' 'o, saa tical'ue'yo' na ntseit'maaⁿ'ñe nquii Ty'oots'om 'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocandaaⁿ nla'yuy'yo' ñ'eⁿndyo. 45 Saa ticala'tiuu'yo' na manncotyā nntsjoō jnaⁿ'yo' nnom Tsotyā. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mañequiaa jnaⁿ'yo', manquiiti Moisés, tsaⁿ na jeeⁿ cwicantyjaa' n'om'yo'. 46 Xeⁿ cwila'yuy'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati nla'yuy'yo' ñ'eⁿndyo, ee seiljeiⁿ cantyja 'naⁿya. 47 Saa xeⁿ 'o tiñe'cala'yuy'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ, quia jo' ¿chiuu ya nla'yo' na nla'yuy'yo' ñ'oom na matseinaⁿ?

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 1 Jnda teinom na nmeiiⁿ, teity'iqo'â ndaaluee Galilea ñ'eⁿ Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias. 2 Ndo' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ty'entyjona naxeeⁿ'eⁿ ee jnda nty'iaandaaⁿna ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na tyotsein'maaⁿ nn'aⁿwii. 3 Quia jo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, saawaayâ cwii sjo ñ'eⁿñê. Jo' jo' saawindyuaandyô. 4 Ndo' quia ljo' manndyoo' nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. 5 Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaaⁿ'aⁿ jnda manquioquie cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha nndaꞗ nlcwa' cha'tsondye na^{m'a}?

6 Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aa^m ts'om Felipe. Ee nqueⁿ mantyjiiicheeⁿ ljo' nnts'aaⁿ. 7 T'o Felipe nnoom, matso:

—Meiⁿ xeⁿ we siaⁿnto s'om denarios na nlacatsuuya na nla'jndaaya ntyoo', sꞗ maxjeⁿ xocwijndeii juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meiiⁿ ñe'chjoowi'.

8 Cwii ncjoondyô nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsaⁿ na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

9 —Ñjaaⁿ m'aaⁿ cwii tyochjoo na maleiñ'oom 'om ta^m tyoo' na tuiina' ñequio jndaꞗtyoo' lqueeⁿ cebada ñ'eⁿ we catscaa chjoo na jnda jneiiⁿ sꞗ ¿cwaaⁿ nndaꞗ' nmei^m na jndyendye nn'aⁿ?

10 T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndꞗ nn'aⁿ na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' teindyuaandye nn'aⁿ, ndo' tuee' cha'na 'om meiⁿndye naⁿnom. 11 Quia jo' toñom Jesús ntyoo'ñeeⁿ. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndꞗ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' jâ t'ooⁿyâ joona' ndꞗ nn'aⁿ na meindyuaandye. Ndo' malaa'ti' s'aaⁿ ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena. 12 Jnda na tjacjoona, quia jo' ndꞗ jâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tsoom:

—Cala'tjom'yo' nta^m cajndaꞗ na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

13 Ndo' jlatjooⁿyâ nta^m ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' naⁿñeeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ jndaꞗtyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'eⁿ joona'. 14 Ndo' naⁿñeeⁿ, jnda na nty'iaana ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aaⁿ na ma'moⁿna' na waa najndeii na cwiluiñê, tyoluena:

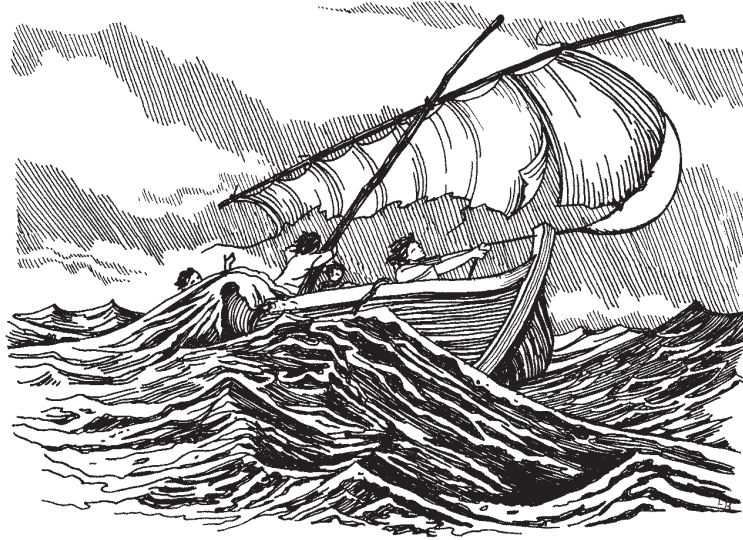
—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aa^m cwiluiñê nquii profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

15 Ndo' sei'no^m Jesús na mawaa xjeⁿ na nnquioc'om naⁿñeeⁿ jom ndo' ñequio najndeina' na nlqueⁿna jom na nluiñê rey. Cwe' jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjannaa^maⁿ na ñenqueⁿ jo sjo.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ndo' quia na tuee' na jnda tmaaⁿ, jâ nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaaluee.

17 Jo' jo' tuooyâ cwii w'aandaa, na nncwity'ioo'â ndaaluee na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaaⁿ, ticando' na nncwje'cañoom jâ. 18 Ndo' nc'e na jndei tioo jndye tyotseiwena' ndaaluee'ñeeⁿ. 19 Jo' chii ñe'om oo yom kilómetros jndâ tjacaa w'aandaa'ñeeⁿ na cwicantyjaandyô n'oom pala'. Xjeⁿñeeⁿ nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom ndaaluee na matseicandyoo'ñê na m'aaⁿyâ. Jeeⁿ ndya' jla'catyuendyô. 20 Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatyuendyo'.

21 Jeeⁿ ndya' neiiⁿyâ s'aana' na to'ñooⁿyâ jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjacheⁿ tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

22 Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluee yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na tícuooⁿ juuna' ñequiondyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ. 23 Saã nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jndâ tquiaa Ta Jesús na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ. 24 Quia jo' tuq naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tquiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'noⁿna na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ

na tcwa'na, meiⁿ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê
ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'aⁿ

25 Ndo' quia na jndā jliuna Jesús cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee,
tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

26 T'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O
cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaaⁿ na s'aa
na tixocandā nts'aa cwe' meiⁿquia ts'aⁿ saa cwe' nc'e na
tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'. 27 'O cwijoo' n'om'yo'
na nleijndaa' nantquie, ndo' joona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'. Saa
ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii
na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ juu jo' nla'xmaⁿ'yo'
na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ
cañoom'luee ñequia juu na matseijomna' nantquie naquii'
n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'oots'om ma'mooⁿ na jndā tqueeⁿ ja
ts'iaaⁿmeiiⁿ.

28 Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii
Ty'oots'om jâ?

29 T'oo Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yu'yo' ñequio
ja na jñoom.

30 Jo' chii t'oonna nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na
tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'moⁿna' ndaayâ na waa
na cwiluiindyu' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyu'? 31 Nquiee
weloowelooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu
na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'oots'om
na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'oots'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee
na tcwa'na.”

32 T'oo Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná
na tquiaa Moisés nchii cwiluiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ
Ty'oots'om. Saa nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na
jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'.

33 Juu na cwiluiñê tyoo' na mañequiaa Ty'oots'om,

cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

34 Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

35 Ndo' t'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindyö tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oo, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ na matseiyu' ñ'eⁿndyö nquioo na teii' naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa. 36 Saa cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'ndaa'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ ticala'yu'yo'. 37 Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'oo, nntioondyena l'oo. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'ooya tijoom nnts'aa na tico'ñöⁿ juu. 38 Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'ooⁿ. Saa jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja. 39 Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'ooya, meiiⁿcwiindyö joona ticatsuuñe añmaaⁿ. Ndo' xuee na macandá ñnequia na nnta'ndo'xco cha'tsondye joona. 40 Ee Tsotyaya l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyö Jnaaⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyö nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macandá ja ñnequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jnda tja.

41 Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyö tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

42 Ee tyoluena:

—Jesús'm'aaⁿ ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaaⁿ'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

43 T'o Jesús, matsoom ndaa naⁿ'ñeeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. 44 Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa nntioñe l'oo xeⁿ nchii Tsotyá na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsaⁿ'ñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macandá ja nnts'aa na nncwando'xco tsaⁿ'ñeeⁿ. 45 Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': “M'moⁿ Ty'ooots'om ndaa cha'tso nn'aⁿ.” Luaa' ñe'catsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jnda jndii ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooots'om ndo' jnda sei'noⁿ juuna', tsaⁿ'ñeeⁿ nntioñe l'ooya.

46 Ñ'oomwaa' tica'moⁿna' na jnda nty'iaa' ts'aⁿ
 Tsotyaya Ty'o^oots'om. Macanda ja na jñoom quii'ntaaⁿyo',
 ja jnda nty'ianooⁿya jom. 47 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo
 ndaa'yo', ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyo juu matseixmaⁿ na
 ticantycwii na wando' añmaaⁿ. 48 Ja cwiluiindy^o tyoo' na
 mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. 49 Weloo weloo'yo' tcwa'na
 maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjana. 50 Ja
 cwiluiindy^o tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ
 ts'aⁿ na nlcwa', tixocatsuñe. 51 Ja na jnaaⁿya cañoom'luee
 cwiluiindy^o tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ.
 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamatseixmaⁿ na
 ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na
 nnta'ndo'na jo nnom Ty'o^oots'om, seii'a cwiluiñe Jo'.

52 Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ
 ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuuya na xocanda^a ñequiaa tsaⁿm'aaⁿ seiiⁿeⁿ na
 nntquia^a

53 Quia jo' tsoticheⁿ Jesús nda^aana:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', xeⁿ ticatquie'yo'
 seii' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na
 cwe'yo' niroom'a, ticala'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tando' añmaaⁿ.
 54 Nquii ts'aⁿ na jnda tquii seii'a ndo' jnda t'uu niroom'a
 tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macanda
 nnts'aaya na nncwando'xcoom. 55 Ee seii'a matseixmaⁿna'
 nantquie na tjacantyja naya ndo' niroom'a matseixmaⁿna'
 juu na nnc'uu ts'aⁿ na tjacantyja naya. 56 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ
 ts'aⁿ na maquii seii'a ndo' ma'uu niroom'a, tyeⁿ matseitjoom'na'
 tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' tyeⁿ matseitjoom'na' ja ñ'eⁿñê.
 57 Nquii Tsotyaya na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', jom wanoom'm
 ndo' cantyja 'naaⁿaⁿ mati wando'a. Maluaa' matseijomna'
 ñ'eⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a, nncwando' añmaaⁿ cantyja
 'naⁿya. 58 Matseinaⁿya cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiñe tyoo'
 na jnaⁿ cañoom'luee. Tyoo'waa titseixmaⁿna' cha'na maná
 na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjana. Saa ticatseijomna' cantyja
 'naⁿya cha'na maná'ñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa'
 tyoo' na matseixmaⁿya, tijoom nncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na
 wando'.

59 Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ
 quii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ

⁶⁰ Majndye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocanda^q nla'jomndyo juuna'.

⁶¹ Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿ nda^qana. Jo' chii tsoom nda^qana:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommeiⁿ 'o? ⁶² Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'nda^q'yo' ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncjowaannda'a nandye yuu na ñet'ooⁿjndya^q. ⁶³ Macanda^q nquii Espíritu mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Nchii cantyja 'naaⁿ seiina na la'xmaⁿ na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiñena' cantyja 'naaⁿ Espíritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'aⁿ. ⁶⁴ Sa^q ndicwaⁿ ñ'eeⁿndyo' na ticalayu'yo' ñ'eⁿndyo.

Luaa' matsoom nda^qana ee cantyjati na to^oⁿoⁿ na mañequiaaⁿ ñ'oom, mantyjeeⁿ 'ñeeⁿ joo na ticala'yu' ñ'eⁿñê, ndo' 'ñeeⁿ juu na nñequiaa cwenta jom. ⁶⁵ Matsotyeeⁿcheⁿ:

—Cwe' nc'e jo' na jnda^q tsjoo^o nda^q'yo' macanda^q nnda^q ntseijomñe ts'aⁿ ñ'eⁿndyo^o quia mañequiaa Tsotyaya na caluii na ljo'.

⁶⁶ Ndo' nc'e ñ'oomwaa', majndye nn'aⁿ na tyondyejndyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, ty'elcwee'na. Taticala'jomndyeta ñ'eⁿñê. ⁶⁷ Jo' na tax'leeñê nda^q jâ nn'aⁿ na canchoo'we na t'maaⁿ na cala'jomndyo ñ'eⁿñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nntoⁿndyo' ñ'eⁿndyo?

⁶⁸ Simón Pedro t'ooⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyo ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, ee ñ'oom na matseineiⁿ mañequiaana' na ticantycwii na cwitandoo^{'â}. ⁶⁹ Ndo' jâ jnda^q macwila'yuu'â ndo' jnda^q macwila'noo^{'â} na 'u cwiluiindy' Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

⁷⁰ T'o Jesús, matsoom nda^qayâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii.

⁷¹ Luaa' matsoom na ma'mooⁿ Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsaⁿñeeⁿ nñequiaa cwenta jom. Mati juu cwii jâ na canchoo'wendyo.

Tiñecala'yu' ntyjee Jesús ñ'e'ñê

7 ¹ Jnda tuii na nmeiiⁿⁱ tyoma'noo^{nyâ} ts'ondaa Galilea ñ'eⁿ Jesús. Ee jnaaⁿⁱ na tyoque^{ndye} nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na ñe'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cjaⁿ Judea. ² Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maa^{ndye} nn'aⁿ judíos quia na quil'ana xe'nquie' ncwaⁿⁱ na cwijaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyu'ñee'cheⁿ. ³ Ndo' na manncuee' xuee'ñeeⁿ tyolue ntyjeeⁿ nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaa^{ñe}. Cja' Judea cha nn'aⁿ na m'aⁿ la'ñeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaaⁿ na mache'. ⁴ Ee ts'aⁿ na matseicantyyaa' ts'om na cala'yu' nn'aⁿ ñ'eⁿñe, ticatsona' na nljoo'ñe jo jnda. Quiaandyu' na caliu cha'tso nn'aⁿ ts'iaaⁿ na mache'.

⁵ Nmeiiⁿⁱ jluena nnoom ee meiⁿ jona ticala'yu'na ñ'eⁿñê.

⁶ Quia jo' matsoom ndaana:

—Tyooowe'ntyjo xjeⁿ na ca'moo^{nya} ndaa nn'aⁿ na cwiluitquiendye na cwiluiindyo nquii na macwji'n'maa^{ñe} nn'aⁿ. Saa 'o meiⁿquia xjeⁿ na ñe'conom'yo', tjaa'naⁿ na teincuu'. ⁷ Joo nn'aⁿ tsjoomnancue tijndona 'o. Saa cantyya 'naⁿ ja luaañe, ñequii'cheⁿ m'aⁿna na jndona ja, cwe' nc'e na macwji'yuu'ndyo cantyya 'naaⁿ natia na cwil'ana. ⁸ Tsa'yo' na ñencjo'yo' xueewaa', ja tjocheⁿ na nncjo xuee. Ee tjocheⁿ na nntseica'mo^{ndyo} na cwiluiindyo nquii na macwji'n'maa^{ñe} nn'aⁿ.

⁹ Ndo' jnda na tsoom na luaa' ndaana, ljoo'ñetyeeⁿ we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xe'nquie' ncwaⁿⁱ

¹⁰ Ndo' jnda na ty'e ntyjeeⁿ na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyyooⁿ, saa títseica'mo^{ñe} ndaa nn'aⁿ. Tjaaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tical'ue ts'om na caliu nn'aⁿ na m'aaⁿ. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ judíos na ticuee' n'omna jom jeeⁿ tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tqiuo ncuee. Tyota'x'eena, tyoluena:

—¿Yuu m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyya 'naaⁿⁱ. Ee cwantindyee jona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsaⁿm'aaⁿⁱ.” Saa nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu', ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

13 Saa cwe' nc'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye ndaana, jo' na ticala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

14 Jnda na tuee' xcwe ncuee, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ. 15 Saa tileicala'noⁿ nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye. Tyoluena:

—Nchaa' l'uu na tja tsaⁿm'aaⁿ scwela. Quia jo' ¿chiuu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

16 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'mooⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijndaa'ñê chiuu catsjooⁿya. 17 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om, juu nntsei'noⁿ aa Ty'ooots'om seijndaa'ñe ñ'oom na ma'mooⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seitiuu nncō na mañequiaya.

18 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿ nquii, matseijndei tsaⁿñeeⁿ na caluiit'maⁿñê ndaa nc'iaaⁿaⁿ. Saa ts'aⁿ na matseijndei na catseit'maaⁿñena' nquii na jñom jom, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

19 'Moisés seiljeiⁿ ñ'oom na tqueⁿ Ty'ooots'om ndaa'yo' na matsa'ntjomna'. Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyoy' 'o tyoola'candaⁿndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'canda'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

20 Nn'aⁿ na jndyendye t'oona nnoom, jluena:

—'U tsaⁿjndii matseixmaⁿ. ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

21 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya ts'aⁿ na leicjaca, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿyo'. 22 Saa cala'noⁿyo' ñ'oom na nntsjoo. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'candaⁿndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatooⁿoⁿ costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catooⁿna juuna'.

23 Nquiu'yo' na mañequiaa ljeii na tqueeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiuu na cwila'wjee'yo' ja nc'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya cwii ts'aⁿ na wii'. 24 Jo' chii tintjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomyana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiiñê?

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'eena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsaⁿs'am'aaⁿⁱ ts'aⁿ na cwil'uee naⁿmaⁿn'iaaⁿ na nla'cuee'na? 26 Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiⁿ tjaa ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu naⁿmaⁿn'iaaⁿ cwentaaya na tsaⁿm'aaⁿⁱ mayuu'cheⁿ cwiluiñê Cristo? 27 Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿⁱeⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿⁱ yuu jnaⁿyom. Saa tsaⁿm'aaⁿⁱ manquiuuyaaya yuu jnaaⁿ.

28 Jnda jndii Jesús na jluena ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿⁱeⁿ.
Matsoom:

—Mach'eena' na cwita'jnaⁿⁱyo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoo cantyja 'naⁿ nncō. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿⁱyo' cwiluiñê na mayom'm, saa jom ticata'naⁿⁱyo'. 29 Saa ja mawajnaⁿⁱa jom, ee jnaaⁿya jo nnoom, ndo' manquiiyeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿⁱyo'.

30 Cwe' nc'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye naⁿmaⁿn'iaaⁿ na nnt'uena jom. Saa nc'e na tyoowe'ntyjo na ntyjii Ty'oots'om na nncwinoom nawi' t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena t'icat'uii jom. 31 Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo', jla'yuna ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndaa nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna' jndyetei ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandaa na nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsaⁿm'aaⁿⁱ?

Ty'ecat'uena Jesús

32 Nn'aⁿ tmaaⁿⁱ fariseos tyondyena na nmeiⁿⁱ ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿⁱ Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nc'iaana nn'aⁿ judíos. Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na c'oocat'ue naⁿⁱñeeⁿ jom. 33 Matso Jesús ndaa nn'aⁿ na jndyendye:

—Chjootindyo cwii m'aaⁿtya ñ'eⁿndyo'. Ndo' ndanquia nncjolcwa'nnda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja na m'aⁿⁱyo'. 34 Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja saa taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'oōⁿya, 'o xocandaa nntsquie'cañom'yo'.

35 Quia jo' nt'om nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsaⁿm'aaⁿⁱ na xocandaa nliuuya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ judíos na jnda t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ griegos, cha nndaa m'mooⁿ ndaana? 36 ¿Ljo' ñe'catso ñ'oom na matseineiⁿ luua' na

nl'u^{aa}ya jom sa^a xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa xocanda^a nntsqiacañ^{oo}ya jom.

Candaa na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

37 Xuee na cwintycwii ncuee cwil'ana na t'ma^{ti} xuee juuna' na cwila't'maa^{ndyena}. Juu xuee'ñeeⁿ tjameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñee^{ne}. Tsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseiquee^{na} ts'om na ñec'oomñe nacje 'naaⁿⁱ Ty'o^{ots}'om, candyontyjo naxa^{na}, ndo' catseyu' ñ'e^{ndyo}. 38 Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿⁱñeeⁿ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'o^{ots}'om na jnd^a teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'e^{ndyo}, nnaaⁿⁱ quii' ts'oom cha'cwijom candaa na cwiñe'quia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.

39 Luaa' matsoom na ma'm^{oo} cantyja 'naaⁿⁱ Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'e^{ñê}. Ee xje^{ñee} tjo^{oche} na ñequiaa Ty'o^{ots}'om juu naquii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntseit'maa^{ñê} Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿⁱ Jesús

40 Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿⁱ, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsa^{na}s'am'aaⁿⁱ cwiluiiñê nquii ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñequiaa ñ'oom' Ty'o^{ots}'om nda^{aya}.

41 Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsa^{na}m'aaⁿⁱ cwiluiiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea. 42 Ee ñ'oom' Ty'o^{ots}'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

43 Ñ'oomwaa' t^ona' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿⁱ Jesús. 44 Ee cwantindye joona ñe'cat'uena jom, sa^a meiⁿcwii ts'aⁿ tîcat'uui jom.

Na'maⁿ'iaaⁿ ticala'yu'na na Jesús cwiluiiñê Cristo

45 Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcwee'na na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿⁱ fariseos. Tax'ee naⁿⁱñeeⁿ nda^a nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na tînquio'ñ'om'yo' jom?

46 T'oo na'ñ'ee' na cwil'a cwenta wats'om, jluena:

—Mei'jom ndii' tyoondyaayâ na nntseinei' cwii ts'a'na cha'na na matseinei' tsa'm'aa'.

47 Quia jo' fariseos'ñ'ee' t'oo'na ndaa' na'ñ'ee', jluena:

—¿Aa cha' mati 'o manquiu'nn'a'na'? 48 Tjaa'na' cwii ts'a'na na matseixma' n'iaa' oo cwii fariseo na matseyu' ñ'e'ñê. 49 Saa na'm'a'na' na cje cwil'a, ticala'no'na ljeii na matsa'ntjom Ty'oots'om. Joono la'xma'na na catsuundyena.

50 T'o Nicodemo, tsa' na tyje'cañoom na m'aa' Jesús cwii tejjaa'. Jom macañ'ee' ñ'e' na'ma'n'iaa'ñ'ee'. 51 Tsoom:

—Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om na teiljeiina' na cwilei'ñ'oo'ya, manquiuuya na matsona' na ticaty'iomyana' na nntu'xaa'ya cwii ts'a'na cwii tjoche' na nndyaaya jnaa', ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

52 T'oo na'ñ'ee' nnoom, jluena:

—¿Aa maxje' mati 'u ts'a'na na jna' Galilea? Tcuu tcuu catsei'na' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, quia jo' nljei' tjaa'na' cwii profeta na nna' Galilea.

Jnoo' na seitjooñe cwii yuscu

53 Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8 1 Saa Jesús tjaa' ta na jndyu Olivos. 2 Ndo' teincoo cwiiche' xuee, lcwee'e', tjaquiee'nnaa'a'na wats'om t'ma'. Ndo' jndyendye nn'a'na tquie'cañomna jom. Quia na jnda' tjacjom, tyo'moo' ndaana. 3 Ndo' juu xje'ñ'ee' joo nn'a'na na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés na matsa'ntjomna' ñequio nn'a'na tmaa' fariseos tquioñ'omna cwii yuscu na m'aa'. Yuscu'ñ'ee' jliuna juu xcwe na matseitjooñe na m'aa' ñ'e' cwii tsa's'a. Tquioque'na juu xcwe quii'ntaa'na. 4 Ndo' jluena nnom Jesús:

—'U na ma'moo' cantyja 'naa' Ty'oots'om, jliuuyâ yuscum'aa' xcwe na matseitjooñe ñ'e' cwii tsa's'a. 5 Ndo' naquii' ljeii na tque' Moisés matsa'ntjomna' na catuua'a ljo' cjoo yolcu na cwil'a na luaa'. Saa 'u je', ¿chiuu matsu'?

6 Luaa' jluena nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saa jom je', seintquie'ñê, seiljei' nomtyuaa ñequio nomts'oo'. 7 Ndo' cwe' nc'e na tic'oowintyjee'na na cwita'x'eena ñ'oomwaa' nnoom, teintyjee'yuñê. Matsoom ndaana:

—Ñ'ee' cwiindy'o' 'o na tjaa jna' tseixma', juu cju'jndyee tsjo' nacjoo' yuscum'aa'.

8 Jndā jo' seintquie'ñennaaⁿaⁿ nomtyuaa, seiljeiityeeⁿ.
 9 Saa quia jndye naⁿñeeⁿ ñ'oomwaa', jnaⁿna' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'aⁿ na tquiendye jlui'jndyeena, jndā jo' nn'aⁿ na cjeti m'aⁿ. Na macandā 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscu'ñeeⁿ na meintyjee' jo nnoom. 10 Jndā jo' teintyjee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e meiⁿcwiindyee naⁿñeeⁿ tac'oomndyena, macandā juu yuscu'ñeeⁿ cwii m'aaⁿ, jo' chii tsoom nnom:

—'U yuscu, ¿yuu m'aⁿ nn'aⁿ na tquiocalue jnaⁿ? ¿Aa meiⁿncwii ts'aⁿ ticatseijndaa'ñe jnaⁿ?

11 T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, meiⁿcwii ts'aⁿ tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Meiⁿ ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to', tantsa'nnda' jnaⁿ.

Jesús cwiluiiñê naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ

12 Ndo' seinei'nnda' Jesús ndāā nn'aⁿ. Matsoom:

—Ja cwiluiindyō naxueeñe na mañequia naxuee jo ndāā nn'aⁿ tsjoomnancue. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿndyō, nntseixmaⁿ naxuee na mañequia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Tijoom nntseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ najaaⁿ.

13 Quia jo' nn'aⁿ fariseos jluena nnoom:

—'U macwji'yuu'ndyu' che'nncu' cantyja 'naⁿ. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiyuu' joona'.

14 T'o Jesús ndāāna:

—Meiⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, saa ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya yuu jnaaⁿya, ndo' ntyjiiya yuu jōyō. Saa 'o ticaliu'yo' yuu jnaaⁿya, meiⁿ yuu na jō.

15 'O cwilajndaa'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na jndō' n'om nn'aⁿ saa ja meiⁿcwii ts'aⁿ ticat'uiya juu cantyja jnaaⁿ.

16 Saa quia nncue'ntyjō xjeⁿ na nncu'xāⁿ, nncu'xāⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii m'aaⁿya na ñencō na nnts'aa ts'iaaⁿñeeⁿ. Nquii Tsotyā na jñoom ja, m'aaⁿñê ñ'eⁿndyō.

17 Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oots'om na teiljeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na matsona': "Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye we nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ." 18 Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyō cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ndo' Tsotyāya cwiluiiñê cwiicheⁿ na jndā we.

19 Quia jo' tax'eena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotye'?

T'ō Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja 'naaⁿ
Tsotyaya. Ee xeⁿ cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya mati nla'noⁿ'yo'
cantyja 'naaⁿ jom.

20 Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ naquii'
wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om
cwentaa' Ty'oots'om. Ndo' meiⁿ cwii ts'aⁿ tîcat'uii jom, ee
tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

“Yuu na jō xondaā nntsquie'yo'”

21 Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndāāna:

—Ja majō, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, sāā ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo'
jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jō 'o xocandaā
nntsquie'cañom'yo'.

22 Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe che'nqueⁿ, na
matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaā nntsquie'cañooⁿya?

23 Jo' chii t'ooⁿ ndāāna, tsoom:

—'O ticalaxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee sāā ja
tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe,
sāā ja nchii jo' tseixmaⁿya. 24 Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjooⁿya
ndaā'yo' na ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' ndo' nncwje'yo'.
Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oots'om,
quia jo' meiⁿchiuucheⁿ ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' quia na
nncwje'yo'.

25 Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jluena:

—'U je', ¿'ñeeⁿ cwiluiindyu'?

Matso Jesús ndāāna:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjoo ndāā'yo' xjeⁿ na to'a na
mañequiaya ñ'oom naya. 26 Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiiñê na
mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom nooⁿ na catsjooⁿya ndāā'yo'.
Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincoo'a joo ñ'oom'ñeeⁿ ndāā nn'aⁿ.
Sāā jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'e'ndyo' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

27 Sāā naⁿñeeⁿ ticala'noⁿ'na na ma'mooⁿ ndāāna na
Ty'oots'om cwiluiiñe Tsotyeeⁿ. 28 Quia jo' matsoom ndāāna:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na
jnda jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿ'yo' na jo'
cwiluiindyō, ndo' nncjaantyjoo' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na
mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'moⁿ

Tsotyā nōōⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa. 29 Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo.

30 Jnda na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, jndye nn'aⁿ jla'yu' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

31 Ndo' matso Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na jnda macwila'yu' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya. 32 Ndo' nla'noⁿ'yo' cwaaⁿ ñ'oom tseixmaⁿ'na' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

33 Joo naⁿñeeⁿ t'oona nnoom, jluena:

—Jâ cwiluiindyô tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo'. Meiⁿjom ndii' tyoom'aa'yâ moso ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na matsu' na nnc'oōⁿcandyaa'ndyô na m'aa'yâ nacje 'naaⁿ cwiicheⁿ?

34 T'o Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaaⁿ'yo'.

Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjooñe nnom Ty'oōts'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ' jnaⁿ. 35 Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ nndaⁿ nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿ', saaⁿ nquii jnda patrom ñenquiicheⁿ m'aaⁿ. 36 Ja na cwiluiindyô Jnda Ty'oōts'om, ja nntseicandyaandyô 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na candaⁿ'ya na jnda jndyaandyô'. 37 Mantyjiiya na 'o cwiluiindyô' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo', saaⁿ cwiqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿ na tileicjô ñ'oom 'naⁿya naquii' n'om'yo'. 38 Ljo' na jnda ñenty'iaya na ñet'oōⁿ'ya ñequio Tsotyā, jo' matseinaⁿ'ya ndaaⁿ'yo'. Saaⁿ 'o je', cantyja na jnda ñejndye'yo' ñ'oom 'ndyoo tsoty'e'yo', jo' cwil'a'yo'.

39 T'oō naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiñê tsotyāya.

Matso Jesús ndaana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindyô' ntseinda Abraham na jndyowicantyjoo', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ. 40 Saaⁿ je' cwijoo' n'om'yo' na ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na matseinaⁿ'ya ñ'oom na mayuu' ndaaⁿ'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ

ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'oots'om. Nquii Abraham tîcats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'e'ndyoo. ⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tsotye'yo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindyô na tijndaa' tsotyayâ. Jâ la'xmaaⁿyâ na ñecwii tsotyayâ, nquii Ty'oots'om.

⁴² T'oo Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oots'om cwiluiiñê tsotye'yo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja ee jnaaⁿya na m'aaⁿndo' jndyooⁿya na m'aⁿyo'. Nchii jndyoo cantyja 'naⁿ nnc^o, nqueⁿ jñoom ja. ⁴³ ¿Chiuu na tileicala'noⁿyo' ñ'oom na matseinaⁿ? Maxjeⁿ cwitjom'yo' na nmeiⁿ nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyo' ja. ⁴⁴ 'O laxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsotye'yo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacandaa'ndyo'. Jom cwiluiiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiⁿ cantu, matseineiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiiñê tsotye cha'tso ñ'oom na cantu. ⁴⁵ Saa ja meiiⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyoo. ⁴⁶ Tjaa ñeeⁿ cwiindyoo' 'o nndaⁿ nncju' jnaⁿ nacjoya. Ñ'oom na matsjoo ndaa'yo' cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyoo? ⁴⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om mandii ñ'oom 'ñom. Saa cwe' nc'e na ticaluiindyoo' cantyja 'naaⁿaⁿ, jo' chii tiñe'candy'e'yo'.

Mam'aaⁿ Jesús cwii tjoocheⁿ na nnc'oom Abraham

⁴⁸ Quia jo' t'oo nn'aⁿ judíos nnoom. Jluena:

—Jeeⁿ xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindyoo' ts'aⁿ Samaria. Mati m'aaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om' jo' na matseintjeiⁿna' 'u.

⁴⁹ Jesús t'ooⁿ ndaana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsaⁿjndii quii' ts'ooⁿ. Ja Tsotyaya matseit'maaⁿndyoo, saa 'o cwilajnaⁿyo' ja. ⁵⁰ Saa nchii mal'uee'ndyoo na calat'maaⁿndyoo' ja. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mach'ee na nluuut'maaⁿndyoo, ndo' manquii nncu'xeⁿ aa cwiluii na ljo'. ⁵¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿya, tijoom nntsuuñe.

52 T'oo nn'aⁿ judíos, jluena:

—Je' manquiujndaa'ndyo na matsei'xmaⁿⁱ tsaⁿjndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saa 'u matsu': “Xeeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na matseñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿⁱ, tijoom cue'.”

53 Chaa l'uu na cwiluiit'maⁿndyu'ti', nchiiti weloo welooya Abraham tsaⁿ na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñeeⁿ juu mache' cheⁿncu' na cwiluiindyu'?

54 T'oo Jesús, matsoom:

—Xeⁿ ñequii'cheⁿ na matseit'maaⁿⁱndyo cheⁿncu, maxjeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo. Juu Tsotyaya cwiluiñê na matseit'maaⁿⁱñê ja, nqueⁿ na cwiluiñê Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyo'.

55 Meiⁿ ticata'jnaaⁿⁱyo' jom. Ja mayuu' mawajnaⁿⁱa jom, ndo' xeⁿ nntsjo na ticwajnaⁿⁱa jom, quia jo' nnts'aa cheⁿncu na cantundyō cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿⁱa jom, ndo' matseicandaⁿndyo ñ'oom'm. 56 Tioo na neiiⁿⁱ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'nqoⁿⁱ na nncuee' xjeⁿ na nluindyō na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿⁱa jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿⁱeⁿ cantyja 'naaⁿⁱ na ljo'.

57 Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaa l'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

58 T'oo Jesús ndaa naⁿⁱñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo ndaa'yo', cwii tjocheⁿ na nluñe Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aaⁿⁱya.

59 Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿ na cwenta teiñoⁿ xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿⁱeⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿⁱ

9 1 Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyoma'nqoⁿyâ ñ'eⁿñê. Yocheⁿ na saawi'nqoⁿyâ cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿs'a xjeⁿ na tuiñe na nchjaaⁿⁱ. 2 Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—U Maestro, ¿ñeeⁿ juu seitjoñe nnom Ty'oots'om, jo' na tuiñe tsaⁿm'aaⁿⁱ na nchjaaⁿⁱaⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

3 T'oo Jesús ndaaⁿyâ, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿⁱ nquii na tuiñe na nchjaaⁿⁱ, meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom cha cantyja 'naaⁿⁱ ca'moⁿna' na nquii Ty'oots'om waa najndei na matseixmaaⁿ.

4 Tseixmaⁿya na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ na jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia nncue'ntyjō xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xondaā nl'aatyāaya ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. 5 Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwiluiindyō chom na mañequiaa naxuee jo ndaāna.

6 Jnda na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jnda jo' ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿ. 7 Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿ n'omnjom'. Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿaⁿ. 8 Ndo' nn'aⁿ na nndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo' tjoñê, ta'x'eena ndaā ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿ na tacatyeeⁿ na tcaⁿ ljo' tjoñê?

9 Nt'omndye joona jluena:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

10 Jo' na ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Chiuu tuiyuu na ya teitquio' je'?

11 T'ooⁿ ndaāna, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê juuna' lua'nooⁿ. Jnda jo' matso na cjoya Siloé na cjocamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjō jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je' xuee manty'iaa.

12 Quia jo' ta'x'eetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaāna:

—Ticaljeiia.

Fariseos ñe'caliuna chiuu tuii na n'maⁿ tsaⁿnchjaaⁿ

13 Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ jo ndaā nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos. 14 Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ. 15 Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'eena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsaⁿñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jndaⁿ chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'iaaya.

16 Saaⁿ nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ nchii m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, ee ticatseit'maaⁿñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om nc'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocandaaⁿ nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' tîcwijom ñ'oom na jla'neiⁿna. 17 Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿jo' matsu' cantyja 'naaⁿaⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsaⁿñeeⁿ cwiluiñê profeta.

18 Saaⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yu'na na ñet'oom na nchjaaⁿaⁿ ndo' je' jndaⁿ ljoya manty'iaaⁿaⁿ. Jo' chii tqueeⁿndyena nn'aⁿ na nda jom. 19 Ndo' ta'x'eenndaⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiñê na nchjaaⁿaⁿ?

20 Ndo' t'ooⁿ nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuuyâ na tuiñê na nchjaaⁿaⁿ. 21 Saaⁿ cantyja chiuu tuiyuu na ya manty'iaaⁿaⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ 'ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿaⁿ. Saaⁿ jndaⁿ tue'ntyjoⁿ choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' 'ñom chiuu waa. Manquityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

22 Luaa' ñ'oom t'ooⁿ joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaaⁿ nn'aaⁿna. Ee jndaⁿ jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuu'ñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiñê Cristo, tixonquiiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'ooots'om.

23 Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jndaⁿ tue'ntyjoⁿ ñoom'm. Cata'x'ee'yo' 'ñom.”

24 Quia jo' jndaⁿ we ndii' tqueeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'ooots'om catseineiⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Jâ cwila'nooⁿâ na juu tsaⁿs'am'aaⁿ matseixmaaⁿ jnaⁿ.

25 Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiia, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿ'a, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿya, saa je' ya manty'iaa.

26 Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿Ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

27 T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majnda tsjooya ndaa'yo', saa ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na ñe'candy'e'nda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo' ñ'oom na mañequiaa'?

28 Ndo' jla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ.

Jluena:

—'U cwiluiindyu' ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom'm, saa já cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés. 29 Já manquiuyayâ na seineiⁿ Ty'oots'om nnom Moisés, saa tsaⁿm'aaⁿ meiiⁿ cwe' ticaliuuyâ yuu jnaⁿyom.

30 T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana, matsoom:

—Jeeⁿcheⁿ ndya' cjaawee' ts'ooⁿ na luaa', na 'o ticaliu'yo' yuu jnaⁿyom, ndo' jnda tquiaaⁿ na ya manty'iaa. 31 Cha'tsondyo manquiuyaa na Ty'oots'om xocañeeⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ. Saa meiiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseit'maaⁿñe jom ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsaⁿñeeⁿ ñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo. 32 Cantyati xuee na jnaⁿ tsjoomnancue, meiiⁿjom ndii' tyoondye nn'aⁿ na ñet'oom cwii ts'aⁿ na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'aⁿ na tuiiñe na nchjaaⁿ. 33 Xeⁿ nchii Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ, tjaa na ndaa nnts'aaⁿ.

34 T'oonna nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindyu' matsei'xmaⁿ jnaⁿ. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'moⁿ ndaa já?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naaⁿna yuu cwitjomndyena.

La'xmaⁿna cha'na nn'aⁿ nchjaaⁿ jo nnom Ty'oots'om

35 Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeiiⁿ juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyiu' ñequio Jnda Ty'oots'om?

36 T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaaⁿ ts'aⁿ jom cha ya nntseyiu'a ñ'eⁿñê?

37 Matso Jesús nnoom:

—Majnda nty'ia' jom. Mannco na matseinaⁿya njom' cwiluiindyô nqueⁿ.

38 Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

39 Ndo' Jesús matsotyeeⁿcheⁿ:

—Ja jndyoo tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿna chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿna na nchjaaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, joona ñnequiaya na candaaⁿya nla'noⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ.

40 Ndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa mati jâ mach'eena' na nchjaaⁿyâ?

41 T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿyo'. Saa nc'e na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na candaaⁿya cwila'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, jo' chii cwilaxmaⁿyo' na cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo'.

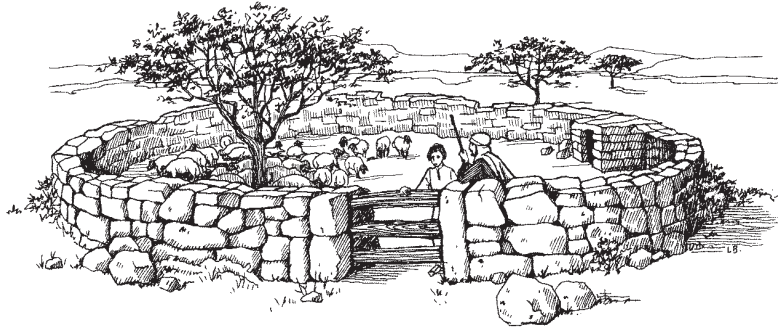
Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ tiom canmaⁿ

10 1 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaaⁿyo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaquee' yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwiicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿeⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ cwiluiñê tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom. 2 Saa nquii ts'aⁿ na cwiluiñê na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿeⁿ. 3 Ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaaⁿñe na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. Macwjeeⁿeⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'. 4 Ndo' quia na jnda tjeiiⁿeⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwenta, wjaajñeeⁿ jo ndaaⁿyo', 'oontyjoyo' naxeeⁿeⁿ ee cwita'jnaaⁿyo' jñeeⁿeⁿ. 5 Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿyo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿyo' jndyee' cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

6 Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaana. Saa ticala'noⁿna ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiñê ts'aⁿ na candaaⁿya mateix'ee canmaⁿ

7 Ndo' seineiⁿticheⁿ Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ja cwiluiindyō 'ndyoots'a tiom na cwi'ooquie' canmaⁿ. 8 Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquiocalue na cwiluiindyē na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjoocheⁿ na jndyoo, joo naⁿñeeⁿ la'xmaⁿ na naⁿcanty'ue ndo' nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindyē cwentaya tñquiandyena cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. 9 Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindyō. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquiee' cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nluin'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjee'nnda'yo'.

10 'Tsaⁿcanch'ue ñequii'cheⁿ na macwjeeⁿeⁿ na nnch'ueeⁿ nntseicueⁿeⁿ ndo' na nntsei'naⁿaⁿ. Ja jndyoo na ñequia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaq'ya na nla'xmaⁿ na juu jo'. 11 Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na candaq'ya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaq'ya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿ, mañequiaañe na cue' cwentaayo'. 12 Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwenta jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyjo ndo' mat'uii jooyo'. 13 Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

14-15 'Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na candaq'ya mateix'aya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaaⁿ Tsotyā ja, mati ja mawajnaⁿa jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿa canmaⁿ ntsmaqⁿa, ndo' quioo' ntsmaqⁿa cwitajnaaⁿyo' ja. Ndo' mañequiaandyō na c'iq cwentaa canmaⁿ ntsmaqⁿa. 16 Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaqⁿa na tic'omna tmaaⁿwaa. Mati joona cwiluiindyō na cjocachooya, ndo' nnquiontyjona na nncwaⁿya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nnteix'ee joona.

17 'Nquii Tsotyā jeeⁿ candya' ts'oom ja, ee mañequiaandyo na c'iō cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿa cha ññequiaaⁿ na nncwandoⁿnda'a. 18 Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaā nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Manncoṭyā mañequiaandyo na ljo' catjōⁿ. Waa najndō na cwiluiindyō na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndō na nncwandoⁿxcō. Luaa' ñ'oom na saⁿntjom Tsotyāya na catseixmaⁿya.

19 Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ s'aana' na tīcatjoomⁿnda' na jla'neiⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ. 20 Ee jndyendye jooa jluena:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

21 Saa nt'omndye jooa jluē:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿna' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii nndaā nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ?

Tīnquiandyē nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ Jesús

22 Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tiooxconnda' weloo weloona cwenta wats'om t'maⁿ l'ō Ty'ōots'om. 23 Ndo' xcwe ncueesua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna. Manoom naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón. 24 Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eena nnoom jluena:

—¿Cwanti yo na maleichu' jâ na matseiñ'eeⁿndyu' jâ? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyū' Cristo, ntyjayu catsu' ndāāyâ.

25 Matso Jesús ndāāna:

—Jnda tsjoo na ljo' ndāā'yo', saa maxjeⁿ tīcalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyā, jooa' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. 26 Saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō cwe' nc'e nchii cwiluiindyō' canmaⁿ ntsmaaⁿa. 27 Ee nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿa cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿa jooa, ndo' jooa cwinquiontyjona naxāⁿa. 28 Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿcwii ts'aⁿ na nndaā nncwji' jooa l'ōō. 29 Ee nquii Tsotyā na tqiaaⁿ jooa l'ōō, jom cwiluiit'mañetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿcwii

tjaa ñeeⁿ juu ndaa nncwji' jooa l'ooⁿ. 30 Ja ñequio Tsotyā ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿñê.

31 Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm. 32 Quia jo' tsoom ndaana:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyāya. ¿Cwaaⁿ cwii juuna' na mach'eena' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

33 Ndo' t'ooⁿ judíos'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Nchii ñe'cajñooⁿyâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matsei'jnaⁿ Ty'ooots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saa mache' na cwiluiindyū' Ty'ooots'om.

34 Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'ooots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'ooots'om matsoom: “Ndaa' 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaa nn'aⁿ matsjoo na matseijomna' 'o cha'na nncō.”

35 Matsoticheⁿ Jesús:

—Tso Ty'ooots'om ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na matseijomna' jooa cha'na nqueⁿ. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na tsoom. 36 Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaaⁿa jom nc'e na tsjoo na cwiluiindyō Jnaaⁿ. Ee nqueⁿ ty'iroom ts'iaaⁿ ja, ndo' sa'ntjoom ja na candyoc'ooⁿndyō quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ tsjoomnancue. 37 Jo' chii xeⁿ nchii ts'iaaⁿ 'naaⁿ Tsotyā mats'aa, ticalayu'yo' ñ'eⁿndyō. 38 Saa nc'e na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, jo' chii calayu'yo' cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿñeeⁿ meiiⁿ na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō ja. Ee cantyja 'naaⁿ jooa' nliu'yo' ndo' nla'noⁿ'yo' na nquii Tsotyā ñe'cwii cwiluiiñê ñ'eⁿndyō, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿñê.

39 Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saa tîcandaā l'ana, tjaaⁿ.

40 Quia jo' tei'ty'iōonndaā'â jndaa Jordán ñ'eⁿ Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Ndo' majndye xuee ñet'ooⁿyâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. 41 Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom na m'aaⁿyâ na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—Juan meiⁿcwii ts'iaaⁿ tyooch'eeⁿ na xocandaā nluina' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Saa cha'tso ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ, ñequii'cheⁿ na mayuu' jooa'.

42 Ndo' majndye nn'aⁿ tyola'yu' ñ'eⁿ Jesús jo' jo'.

Na tue' Lázaro

11 ¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ wii' na jndyu Lázaro. Juu tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta. ² Majuu María, xjo Lázaro'ñeeⁿ, tsaⁿ na tu'nquio ncheⁿ nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxqueeⁿ tyuee'ñê nc'ee. ³ Ndo' joo yolcu'ñeeⁿ jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'aⁿ na jeeⁿ candya' ts'om', weeⁿeⁿ.

⁴ Jnda' na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macanda' na cwe' nntseicuee'na' jom.

Matjoom na luaa' cha caluiit'maaⁿñe Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati nntseit'maaⁿñê ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ.

⁵ Jeeⁿ wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ ñequio nquii Lázaro. ⁶ Jnda' na jñeeⁿ na wii' Lázaro'ñeeⁿ, ljoo'ñetyeeⁿ we xuee jo' jo' yuu na m'aaⁿ. ⁷ Jnda' teinom we xuee'ñeeⁿ, jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, matsoom ndaayâ:

—Tsaanndaa'a Judea.

⁸ Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om ndaayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na njñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

⁹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Ndicwaⁿ waa xjeⁿ na nnts'aatyâ ts'iaaⁿ cwii tjoocheⁿ na nnt'ue nn'aⁿ judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na candaa'ya canchoo'we horas na nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ. Quia naxuee manom ts'aⁿ, xocwity'ueeⁿ, ee ya tquoom'm nc'e na manty'iaa' ñequioom' tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Saa tixocandaâ nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ natsjom. Xeⁿ nnts'aaⁿ na ljo' nncwity'ueeⁿ, ee tjaa'naⁿ naxuee c'oom ñ'eⁿñê.

¹¹ Jnda' tsoom na luaa' ndaayâ, tsotyeeⁿcheⁿ:

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saa jō na nntseilcwiya jom.

¹² Quia jo' t'ooyâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ 'u Ta, xeⁿ na cwe' watsom, maxjeⁿ nlco'yana' jom.

¹³ Seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aaⁿ ts'ooñe Lázaro, saa jâ llatiuuyâ na ma'mooⁿ na watsoo tsaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Quia jo' tsondyeyoom ndaayâ:

—Jndā tue' Lázaro. 15 Ndo' neiⁿya na tic'ooⁿya jo' jo' quia na tueeⁿeⁿ cha na nlayu'yo'. Je' cjaaya na m'aaⁿ.

16 Tomás, tsaⁿ na cwilacajndyuuyâ catyeⁿnquiee, juu cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyô na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê, matso ti'ñeeⁿ ndaayâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'eⁿñê.

Tseixmaⁿ Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'aⁿ na jndā tja

17 Quia jo' saayâ, squiaayâ Betania. Jndā na squiaayâ jo' jo' tyolue nn'aⁿ nnom Jesús na jndā ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa. 18 Tsjoom'ñeeⁿ cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tquia m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jerusalén. 19 Ndo' majndye nn'aⁿ judíos jndā tquie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quiiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ na tue' Lázaro. 20 Jndā na jndii Marta na jndā wjaawindyoo'â ñ'eⁿ Jesús, jlueeⁿeⁿ na jndyocatjomñê juu yuu na m'aaⁿya. Saa María ljoo'ñê na waa w'aa. 21 Matso Marta nnom Jesús:

—'U Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿ, tícue' ñetyjo. 22 Saa meiiⁿ na jndā tueeⁿeⁿ ntyjiiyaya na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nlcaⁿ nnom Ty'oots'om, ñnequiaaⁿ.

23 T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meiiⁿ na jndā tueeⁿeⁿ.

24 T'o Marta nnom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjo xuee na macandā quia na nntseinlcwi Ty'oots'om nn'aⁿ na jndā tja.

25 Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyô na mañequia na cwita'ndo'xco nn'aⁿ, ndo' ja mañequia na ticantycwii na mawando' ts'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyô, meiiⁿ na cue', maxjeⁿ nncwando'xco. 26 Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyô, ticantycwii na nncwando', ndo' meiⁿ tjoom nntsuuñe. ¿Aa matseyu' na ljo'?

27 Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

28 Jndā na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿ matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jndā tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

29 Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿaⁿ, jndyocatjomñê Jesús yuu na m'aaⁿyâ. 30 Ee xjeⁿñeeⁿ tyootsaaquiaâ'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñê Marta já. 31 Ndo' joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana na seityuaaⁿaⁿ, teicantyyaaⁿ, jlueeⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaacaty'ioom yuu waa tsei'tsuua.

32 Quia na tueⁿeⁿ na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿñe, quia jo' tícue' ñetyjo.

33 Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ cwityuee nn'aⁿ judíos na tqiontyjo naxeeⁿeⁿ. Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo' sei'ndaa'na ntyjeeⁿ. 34 Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

35 Ndo' Jesús ty'ioom. 36 Quia jo' joo nn'aⁿ judíos jlue:

—Queⁿyo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

37 Saa cwantindye joona jluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ. ¿Aa nchii mati nndaã nnts'aaⁿ na tícue' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

38 Sei'ndaa'nnda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eⁿñê yuu na waa tsue'tsjö' na tuii tsei'tsuua juuna'. Cwita' tsjö' 'ndyoots'aa'na'.

39 Tso Jesús ndaana:

—Quindyö'yo' tsjö'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jnda teic'eeñê ee jnda jndaã' ñequiee xuee na tueeⁿeⁿ.

40 Matso Jesús nnom:

—¿Aa nchii jnda tsjöo njom', xeⁿ nntseyu' nnty'ia'njom' na nntseit'maaⁿñena' Ty'öots'om?

41 Quia ljo'cheⁿ tei'ndyöona tsjö' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundaãñê, matsoom:

—Jeeⁿ quianl'ua' 'u Tsotyaya na mandi' ñ'oom 'ndyöya.

42 Ee mantyjiiya na ñequii'cheⁿ mandi' ñ'oom na matseingⁿya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjöoya ñ'oomwaa' cha cala'yuna na 'u jñom' ja.

43 Ndo' quia na jndā tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ, tsoom:
—Lázaro, calui'.

44 Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿeⁿ na chu'tyjoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' tã' nnoom payom. Matso Jesús ndāā naⁿñeeⁿ:

—Calacanoⁿyo' liaameiⁿ cha nndaā nncjaⁿ.

Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Ndo' majndye nn'aⁿ judíosⁿñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yu'na ñ'eⁿñê. 46 Sāā nt'omndye jooa ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús. 47 Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena ndāā nc'iaana:

—¿Chiuu nl'aayoo? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsaⁿm'aaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. 48 Ndo' xeⁿ cwe' n'ndyaatoo na ncjaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ nla'yu' ñ'eⁿñê. Ndo' na ljo' nquiee naⁿmaⁿn'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

49 Caifás jndyu cwiindye joo naⁿñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ ndāā ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom ndāā naⁿñeeⁿ:

—'O meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'. 50 Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿs'a cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

51 Sāā nchii cantyja na jndō' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿeⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿñê ndāā jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndō' Ty'oots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos. 52 Ndo' nchii macandā cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ na meiⁿquiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om jom nntseitjom Ty'oots'om jooa cantyja 'naaⁿaⁿ. 53 Jo' chii nc'e na luaa' tso Caifás, cantyjati xuee'ñeeⁿ jnaⁿna' na jla'jomndye naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ na nla'cuee'na Jesús.

54 Cwe' nc'e jo', ticonom xcweyaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jo' chii jluii'â ts'ondaa Judea ñ'eⁿñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñeeⁿ candyoo' m'aaⁿna' ñequio ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'oom. T'ooⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo' cwantindyoo xuee.

55 Ndo' jndā jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. Cwii tjoōcheⁿ na nncuee' xuee pascua'ñeeⁿ, jndyendye nn'aⁿ jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha nndaā nntjei'ljuu'ndyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila't'maaⁿndyō Ty'oōts'om. 56 Joo nn'aⁿ na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yocheⁿ na tyom'aⁿna wats'om, tyoluena ndāā nc'iaana:

—¿Chiuu m'aaⁿ n'om'yo', aa nnts'aacheⁿna' na ticañoom ncuee'?

57 Ntyee na cwiluiitquiendye ndāā jaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos tqeⁿna ñ'oom na jndei'na'. Sa'ntjomna xeⁿ m'aaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjii yuu m'aaⁿ Jesús, catseicandii tsaⁿñeeⁿ jona, cha na nndaā nnt'uena jom.

Tu'nquio María ncheⁿ cjoo' nc'ee Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 1 Yom xuee cwii tjoō na nla'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canmaⁿ, ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'eⁿ Jesús. Squiaayâ na m'aaⁿ Lázaro, tsaⁿ na tquiaaⁿ na wando' xco jndā na tue'. 2 Tyola't'maaⁿndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndāayâ ndo' juu Lázaro'ñeeⁿ tacatyeeⁿ ñ'eⁿndyô na meindyuaandyô nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿ Jesús. 3 Ndo' juu María maleiñ'oom cwii tsua' xjo ncheⁿ na ñequii'cheⁿ nardo. Juuna' jeeⁿ jndana'. Tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ nc'ee Jesús, jndā jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxqueeⁿ. Na s'aaⁿ na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa. 4 Mañ'eⁿ Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xjeⁿ na ñnequiaa cwenta Jesús. Tsaⁿñeeⁿ cwii jâ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê. 5 Matso:

—Cwa nchii na teil'ua ncheⁿwaa' na cwii ndyee siaⁿnto s'om denario. Ñequio s'om'ñeeⁿ nndaā nnteijndeiⁿ ts'aⁿ ndyeñeeⁿ.

6 Saā nchii toom na luaa' nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom ndyeñeeⁿ saā ee na jeeⁿ canch'ueñe ndo' nc'e na jom maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyô na cha'tsondyô, ndo' xjeⁿto jom macwjeeⁿeⁿ s'om jo' jo'. 7 Saā matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aaⁿ na luaa' mach'eeⁿ. Matseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ xuee na nncjaanty'iuu'ndyō. 8 Ee ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ na m'aⁿna ñ'eⁿndyō', saā ja nchii ñequii'cheⁿ na nnc'oōⁿya ñ'eⁿndyō'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

9 Jo' chii quia na jndye nn'aⁿ na jndyendye na jo' jo' m'aaⁿ Jesús, tqie'cañomna na m'aaⁿyâ. Ee nchii macandâ nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, saâ mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'aⁿ na tue' na tquiaa Jesús na tando'xco. 10 Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro. 11 Ee cwe' cantyja 'naaⁿ jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'yuna ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tqiuo ncuee, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. 13 Jo' chii ty'echona njom, ty'ecatjomndyena jâ ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'oots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

14 Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii. 15 Matsona':

'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'.

Canty'ia'yo' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiiñê Rey cwentaa' 'o, na waljoom snom.

16 Jâ nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ticala'nooⁿâ ñ'oommeiⁿ najndyee. Saâ ndanquia quia na jndâ seit'maaⁿñe Ty'oots'om jom, tjañjoom' n'ooⁿyâ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuii na ljo'.

17 M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jndâ na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyotjeii'yuu'ndye na'ñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuii. 18 Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocandaaⁿ nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jndâ jndyena na ljo' s'aaⁿ. 19 Saâ joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—¿Aa jndo'yo' je'? Maxjeⁿ tjaa na nndaaⁿ nl'aaya. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

20 Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuee quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ. 21 Tquie'cañom naⁿñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida, ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿna cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'ooⁿyâ na nlanaaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús.

22 Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye jona ty'ecaluena na ljo' nnom Jesús. 23 Tso Jesús ndaana:

—Ja cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jnda tue'ntyjo xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' Ty'oots'om nntseit'maaⁿñê ja. 24 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaquiee'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Saa xeⁿ nnom' ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'. 25 'Ñeeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿ jo' nntsuuñe. Saa juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, ndaa' tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na nncwanoom'm. 26 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom nooⁿ, candyontyjoⁿ naxaⁿa. Ndo' yuu na nnc'ooⁿya majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mandi'ntjom nooⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ndi'ntjom nooⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuee' nn'aⁿ jom

27 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'ooⁿ, ndo' ¿chiiu nntsjoⁿ cantyja 'naaⁿ jo'? ¿Aa nntsjoⁿ: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya nawi'waañe”? Saa xocatsjoⁿ na ljo' ee jnda jndyoo cha na nnc'ioⁿ cwentaa nn'aⁿ. 28 'U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maaⁿñena' 'u.

Xjeⁿñeeⁿ teic'uaa jndyee' Tsotyeeⁿ cañoom'luee. T'ö:

—Jnda tquia na matseit'maaⁿñena' ja ndo' wjaatseit'maaⁿñetina' ja.

29 Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndaa ntyjeena na seixuaa tsuee. Saa nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

30 Tso Jesús ndaana:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijndeina' 'o, nchii cha cateijndeina' ja. ³¹ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿna' nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsa'ntjom quii' n'om nn'aⁿ. ³² Ndo' quia na jnda jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

³³ Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'moⁿna' cwaaⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ. ³⁴ T'ooⁿ nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majnda macwindyaaya na matso ñ'oom na sa'ntjom Ty'oⁿots'om na teiljeiina' na juu Cristo xocantycwii na m'aaⁿñê. Quia jo' ¿chiiu na matsu' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsu' na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

³⁵ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—Ja na cwiluiindyⁿ naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyaya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu. ³⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿya na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondyⁿ ja na cwiluiindyⁿ naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oⁿots'om na nqueⁿ cwiluiiñê naxueeñe.

Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tjaaⁿ yuu na xocaliu naⁿñeeⁿ jom.

Tiñe'calayu' nn'aⁿ jndíos ñ'eⁿ Jesús

³⁷ Meiiⁿ jndye ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ jo ndaana na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, saⁿ tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿñê. ³⁸ Luaa' tuii cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'oom na
cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyeeⁿ cwiicheⁿ ñ'oom:

¿Ñeeⁿ juu na jnda t'moⁿ Ty'oⁿots'om nnom najndei
na matseixmaaⁿ?

³⁹ T'moⁿ Isaías chiiu waa na tileicandaⁿ nla'yu' nn'aⁿ judíos, ee waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsoom:

⁴⁰ Cha'xjeⁿ tileicanty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ, maluaa' s'aa
Ty'oⁿots'om quii' n'omna, ndo' tquiaaⁿ na
jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeiiⁿⁱ tuii cha tixocaliuna chiuu l'ue ts'oom
ñ'eⁿⁱndyena,

meiⁿ na nla'noⁿⁱna quii' n'omna.

Ee xeⁿ nnc'ooliuna chiuu l'ue ts'oom ndo' nla'noⁿⁱna,
maxjeⁿ nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maaⁿⁱñê joona.

41 Seineiⁿ Isaías ñ'oommeiⁿⁱ quia na tco'na' nnoom na
seit'maaⁿⁱñê Ty'oⁿⁱots'om Jesús, ndo' seineiⁿ cantyja 'naaⁿⁱ juu.

42 Saaⁿ meiⁿ na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'aⁿ na m'aⁿ
n'iaaⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ judíos, tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús. Saaⁿ jnaaⁿⁱ na
nquiaana nn'aⁿ tmaaⁿⁱ fariseos, jo' chii ticatjei'yu'ndyena na
ljo'. Ee xeⁿ n'l'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na
nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona wats'om. 43 Ee joona neiiⁿtina
na calue nc'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na
catso Ty'oⁿⁱots'om na ya ntyjeeⁿ ñ'eⁿⁱndyena.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xeⁿna' nn'aⁿ

44 Jndeiⁿ seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿⁱndyo, nchii macandã ñequio
ja matseyu' tsaⁿⁱñeeⁿ. Mati matseyu' ñequio nquii Tsotyã na
jñom ja quii'ntaaⁿⁱyo'. 45 Ndo' 'ñeeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati
manty'iaa' tsaⁿⁱñeeⁿ nquii na jñom ja quii'ntaaⁿⁱyo'. 46 Ja na
cwiluiindyö naxuee, jndyoo tsjoomnancue, cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ
ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿⁱndyo nncwji'na' juu naquii' natia. 47 Saaⁿ
xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaya, meiⁿ ticatseinda
joona', nchii ja tseixmaⁿya na nncu'xaⁿ tsaⁿⁱñeeⁿ. Ee nchii ty'iom
Tsotyã ts'iaaⁿ ja na nncu'xaⁿya nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na
cwji'n'maaⁿⁱndyo joona. 48 'Ñeeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ
tico'ñom ñ'oom na mañequiaya, waa cwii na nncu'xeⁿna'
tsaⁿⁱñeeⁿ. Ee xuee na macandã majooti ñ'oom na jndã seinaⁿya,
joona' nntu'xeⁿna' jom. 49 Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndeiⁿ
'ndyo nncö ñ'oommeiⁿⁱ na matseinaⁿ. Nquii Tsotyã na jñom ja,
nqueⁿ saⁿntjoom na nmeiⁿⁱ catseinaⁿya ndo' na ca'mooⁿya
joona' ndaaⁿⁱyo'. 50 Ndo' ntyjiiya ñ'oom na matsã'ntjoom
mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'.
Jo' chii matseinaⁿya cha'xjeⁿ ñ'oom na jndã tsoom nooⁿ.

Tmaⁿ Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿⁱñê

13 1 Cantyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús jã na cwilajomndyô
ñ'eⁿⁱñê, t'mooⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jã. Ntyjeeⁿ
na jndã jaawe'ntyjo xjeⁿ na nlueeⁿⁱeⁿ tsjoomnancuewaañê

na nncjaalcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaawe'ntyjo xjeⁿ na nlatyaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaaya canmaⁿ, t'moⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom jâ.

2 Cwicwaa'â ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ jndâ sejindo' tsaⁿjndii ts'om x'iaayâ Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿñeeⁿ cwenta jom. 3 Ndo' jom majndaa'ya ntyjeeⁿ na l'ooⁿ jndâ tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿcwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'oos'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿeⁿ. 4 Teicantyjaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'â natmaaⁿ. Tjeiⁿeⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' luaayâ, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿaⁿ. 5 Jndâ jo' tiom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'â. Tooⁿoⁿ na mamaaⁿ nc'aa'â na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê, jndâ chii mawee'ñê nc'aa'â ñequio liaa'ñeeⁿ.

6 Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'aya?

7 T'ooⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na maje'ndyo, saa ndaquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

8 Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'aya.

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿ cantyja 'naⁿya.

9 Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macandâ nc'a. Mati camaⁿ l'ooⁿya ñequio xquaaⁿya.

10 Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jndâ jndaa', ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jndâ lju'ñe, mandâ nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' saa ticha'tsondyo'.

11 Ee ntyjeeⁿ 'ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Saa ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

12 Quia na jndâ tmaaⁿ nc'aa'â, ndo' tcweennaaⁿaⁿ liaatco 'naaⁿaⁿ, jndâ jo' tjacjoonnaaⁿaⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyja na s'aaya 'o? 13 'O cwilacajndyuo' ja Maestro ndo' na cwiluiindyô na

matsa'ntjoⁿya 'o. Ndo' maty'iomyana' na ljo' cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja. 14 Ndo' na jnda tmaaⁿya n'ee'yo' na cwiluiindyo na matsa'ntjoⁿya 'o ndo' na ma'mooⁿya ñ'oom naya 'naa^m Ty'oots'om ndaa'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cje'yo' na ndye'ntjom'yo' ndaa n'iaa'yo'. 15 Ee jnda s'aaya cwii nnom na ma'moⁿna' ndaa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jnda s'aaya 'o. 16 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿya ndaa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'mañe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'mañeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu. 17 Xeⁿ cwila'noⁿyo' ñ'oommei^m ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naañe Ty'oots'om 'o.

18 'Nchii matsjoo ñ'oomwaa' cantyja 'naⁿyo' na cha'tsondyo'. Mantyjiiya chiuu n'om' 'o na jnda tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿna' na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii. Matsona': "Manquii na macwa' ñ'e'ndyo malcwe' nacjoya." 19 Je' matsjooⁿya ñ'oomwaa' ndaa'yo' cwii tjoocheⁿ na nluu na ljo', cha quia na nntseicandaa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindyo manquii na jnda tsjoo ndaa'yo'. 20 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ts'aⁿ na majñooⁿya, ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

Matso Jesús na ñequiaa Judas cwenta jom

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' ndyeyu tjei'yuu'ñe ndaayâ. Tsoom:

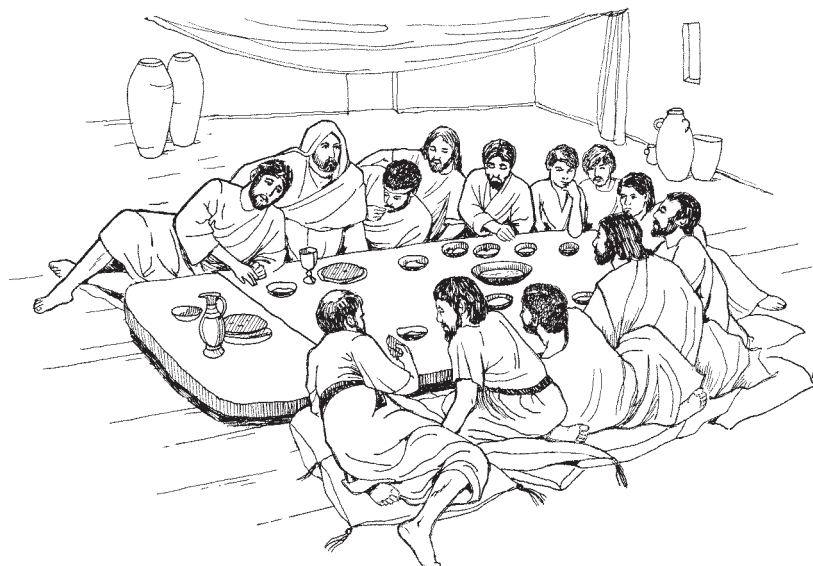
—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cwiindyo' 'o ñequiaa cwenta ja.

22 Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñe tyonty'iaa ntyjaayâ ndaayâ. Ee ticala'nooⁿâ 'ñeeⁿ cwiindyo jâ na matsoom na luaa' nnts'aa. 23 Xjeⁿñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacatyâⁿ nacañom'm na cwicwaa'â. 24 Ndo' Simón Pedro s'oo l'ooⁿ nooⁿ na cwax'a' ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindyo jâ na ñequiaa cwenta jom. 25 Jo' chii seintyjondyo jo ndo' jndya Jesús, tax'aya nnoom, tsjoo:

—Aa ndi' Ta, ¿'ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

26 T'ooⁿ nooⁿ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom ñequiaya cwii taⁿ tyoo' xjeⁿ na jnda seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jndā seicana^{na} tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jnda Simón. 27 Ndo' Judas, jndā na to'ñoom taⁿⁱ tyoo'ñeeⁿ, mana tuō Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

28 Saā meiⁿcwiindyō jā na meindyuaandyō nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñê tícala'nooⁿâ chiuu na luaa' ñ'oom tsoom. 29 Ndo' ee na manquiuuyâ na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyō, jo' chii nt'omndyō jā jla'tiuuyâ na ñe'catso Jesús nnoom na catseijnaaⁿ ljo'tindyō na macaⁿna' na nleil'uee'ndyō na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindyō ndā ndyeñeeⁿ. 30 Ndo' jndā na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿeⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ jndā teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsā'ntjomna'

31 Jndā na jlui' Judas quii'ntaaⁿyâ, matso Jesús ndāyâ:

—Je' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿ ljo' na manntjōⁿya nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. 32 Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿñena' jom cantyja na manntjōⁿ, quia jo' mati cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñê ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'. 33 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, chjootindyō cwii m'aaⁿya ñ'eⁿndyō'. Nl'ue'yo' ja, ndo' cha'xjeⁿ

tsjoo_oya ndaa' nc'iaa'yo' nn'aⁿ judíos, je' mati matsjoo' ndaa' 'o: 'O xocanda' nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo. ³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaa'yo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na m'aaⁿya na candya' ts'oo_o'ya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'. ³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'noⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na 'o cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo, xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwjiñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, ¿yuu wja'yu'?

T'q Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntjoⁿ je' 'u xocanda' nntseijomndyo', saa mati 'u nncue'ntyjo nntjom' na ljo'.

³⁷ Matso Pedro nnoom:

—Ta, ¿chiiu na xocanda' nntseijomndyo je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jo' c'iq.

³⁸ T'q Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiuu' na ñequeiaandyu' na nnc'io' cantyja 'naⁿya. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo' njom', cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo na jaawixuee, saa 'u jnda' ndyee ndii' macwji'ndyo' cantyja 'naⁿya.

Jesús cwiluiñe nato

14 ¹ Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Cala'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' mati cala'yu'yo' ñ'eⁿndyo ja. ² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda' tsjoo' ndaa'yo'. Manncjo na nntseijndaa'ndyo joona' na nleil'uee'ndyo'. ³ Ndo' na jo na nntseijndaa'ndyo yuu na nnc'om'yo', nndyolcwa'nnda'a na nncjocho' 'o yuu na m'aaⁿya, cha yuu na mac'aⁿya, majo' nnc'om'yo'. ⁴ Ndo' 'o manqui'yo' yuu na majo' ndo' mati cwita'jnaⁿ'yo' nato.

⁵ Matso Tomás nnoom:

—'U Ta, ticaliuuyâ yuu wja', jo' chii ¿chiiu ya na nla'nooⁿâ yuu waa nato'ñeeⁿ?

⁶ T'q Jesús, matsoom nnom:

—Ja cwiluiindyo nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwintycwii na wando' ts'aⁿ. Ñequii'cheⁿ cantyja 'naⁿ ja jo' na ndaa' nncuee' ts'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyaya. ⁷ Xeⁿ na

cwila'noⁿ'yo' 'ñeeⁿ cwiluiindy^o, quia jo' mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Tsotyā. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jnaⁿ'yo' ja, mati cwita'jnaⁿ'yo' jom, ndo' jnda nty'ia'nda^a'yo' jom.

8 Matso Felipe nnoom:

—Ta, quiaa' na nnty'iaanda^ayā Tsotye', quialjo'cheⁿ nljoya n'ooⁿyā.

9 T'ō Jesús nnom:

—Chiuu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', ¿aa maxjeⁿ ticwajnaⁿ ja? Ts'aⁿ na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaaⁿ'aⁿ Tsotyā. ¿Chiuu na matsu': "Quiaa' na nnty'iaanda^ayā Tsotye'?" **10** ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindy^o ñequio Tsotyāya, ndo' jom ljo'yu cwiluiñê ñ'eⁿndyo ja? Ñ'oom na matseināⁿya ndā^a'yo', nchii matseināⁿya joona' cantyja 'naaⁿ na jndō' ts'ooⁿ nncō. Nquii Tsotyā na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo, nqueⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ cantyja 'naⁿya. **11** Cala'yu'yo' na ljo'yu cwiluiindy^o ñequio Tsotyā, ndo' Tsotyāya ljo'yu cwiluiñê ñ'eⁿndyo ja. Xeⁿ tileicala'yu'yo' na ljo', sā^a quiandyo' na nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿmeiⁿ na mats'aa. **12** Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndā^a'yo', 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndaticheⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majō na m'aaⁿ Tsotyāya. **13** Ndo' meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jo' jo' ñnequia cha na catseit'maaⁿñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o Jnaaⁿ. **14** Cha'tso na cwitaⁿ'yo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.

Njñom Jesús Espíritu Santo

15 'Xeⁿ m'aⁿ'yo' na jnda nquiu'yo' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsā'ntjōⁿ. **16** Ndo' ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyāya na ñnequiaaⁿ cwiicheⁿ na nnteijndeiⁿ 'o, nquii Espíritu na cwiluiñe na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñe ñ'eⁿndyo'. **17** Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue xocanda^a nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿna jom. Sā^a 'o cwita'jnaⁿ'yo' jom, ee m'aaⁿñê naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñê ñ'eⁿndyo'. **18** Tixoca'ndiya 'o na macandā, maxjeⁿ nncwjandā'a na m'aⁿ'yo'. **19** Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Sā^a ñ'eⁿndyo' 'o ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya, ee nc'e na nncwando'xcō, jo' chii mati 'o nlaxmaⁿ'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. **20** Quia na jnda tue'ntyjō xjeⁿñeeⁿ

nla'ngⁿ'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ Tsotyā, ndo' 'o m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyō, ndo' ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyō'. 21 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsā'ntjōⁿ ndo' matseicandā joona', tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' 'ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyāya candyā' ts'oom juu. Ndo' mati ja candyā' ts'ōōⁿya juu, ndo' m'mōōⁿya cantyja 'naⁿya nnom.

22 Tsaⁿ na jndyū Judas, sāā nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiiuu na cwe' ndāā jā m'mōⁿ' cantyja 'naⁿ' sāā ndāā nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

23 T'ō Jesús nnom, matsoom:

—'Ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseñ'oom'ñe ñ'oom na maquāⁿ. Nnc'oom Tsotyā na candyā' ts'oom tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' nntsquiañōōⁿyā juu. Nnc'ōōⁿyā ñ'eⁿñe. 24 'Ñeeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿ'ñeeⁿ tiñe'catseicanāāⁿ ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ ndāā'yo' nchii ñ'oom 'ndyō nncōya. Matseixmaⁿ'na' ñ'oom 'ndyoo Tsotyāya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

25 'Ñ'oommeiⁿ' matseinaⁿ ndāā'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿndyō ñ'eⁿndyō'. 26 Sāā ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyāya na njñoom Espiritu Santo na nnteijndei 'o. Juu m'mōⁿ'ti ñ'oom ndāā'yo' na macaⁿ'na' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañjoom' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjōō ndāā'yo'.

27 'Ja tjaaⁿ'na' ñomtiuu tseixmaⁿ'ya. Mañequiaya na cala'xmaⁿ'yo' juuna' naquii' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿ'ti tseixmaⁿ'na', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyō' na nntseñ'eeⁿ'ñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ tila'catyuendyō'. 28 Jnda jndye'yo' na tsjōō ndāā'yo', majō, sāā nndyōnnda'a na m'aⁿ'yo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nqiu'yo' ja, quia jo' ññequiaana' na neiⁿ'yo' meiⁿ na tsjōō na majō ee na m'aaⁿ Tsotyāya jō. Jom t'maⁿ'ti cwiluiñê, nchiiti ja. 29 Ndo' je' cwitjōōcheⁿ na nluii na ljo' matsjōōya ndāā'yo', cha quia na jnda tue'ntyjō juuna' quia jo' nla'yu'yo'.

30 'Tajndye cwimatseinaⁿ'tyāya ñ'eⁿndyō', ee mandyō nquii na cwiluiitquieñe quii' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Sāā tjaa meiⁿ'cwii na matseixmaⁿ'ya na juu jo' nndaāā nleil'uee'ñe na cat'uiina' ja. 31 Sāā cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿya na candyā' ts'ōōⁿya Tsotyā, ndo' na matseicandāā'ndyō cha'tso na matsā'ntjoom ja, mañequiaandyō na nnc'io. Quicantya'yo', cjaaya, caluii'a ñjaaⁿñe.

Jesús cwiluiiñê ts'oo ntjom na mayuu'cheⁿ

15 ¹ 'Ja cwiluiindyō ts'oo ntjom na mayuu' ndo' Tsotyāya cwiluiiñê ts'aⁿ na mateix'ee juuna'.
² Matyjeeⁿ meiⁿnquia l'ō ts'oo'ñeeⁿ na tyool'ana' t̄a. Saa ticwii l'ō ts'oo'ñeeⁿ na cwil'ana' t̄a, matyjeeⁿ nqueⁿna' cha majndyetei t̄a cal'ana'. ³ Mati joo ñ'oom na ma'mooⁿ ndaa'yo' maqueⁿlju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿya. ⁴ Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, cha'xjeⁿ macwiljoo'ndyo'tyaⁿya ñ'eⁿndyo'. Ee cha'xjeⁿ ts'ō ts'oo xondaā nnts'aa cheⁿnquiina' t̄a xeⁿ ticat'uiina' nquii ts'oo, majo'ti cantyja 'naⁿ'yo', meiⁿ xocats'aana' na nncue' t̄a nl'a'yo' xeⁿ ticaljoo'ndyo' cantyja 'naⁿya.

⁵ 'Ja cwiluiindyō x'ee ts'oo, ndo' 'o cwiluiindyō l'ō ts'oo. Ñeeⁿ cwii 'o na tyeⁿ matseijomñe cantyja 'naⁿya, ndo' na cwiljoo'ndyo ñ'eⁿñe, tsaⁿñeeⁿ jndye cha'cwijom t̄a nncue' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Saa xeⁿ na nntoⁿ'ñe cantyja 'naⁿya, tjaa'naⁿ ljo' cwii nndaā nnts'aa. ⁶ Ñeeⁿ juu na ticaljoo'ñe cantyja 'naⁿya, nntquie'na' juu cha'xjeⁿ cwityeⁿnquie' l'ō ts'oo, ndo' jo' jo' cwicaaⁿ'na'. Jndaⁿ chii cwicajñeeⁿ nn'aⁿ l'oo'ñeeⁿ, cwitioomna jooⁿa' quii' chom.

⁷ 'Xeⁿ cwila'jomndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, meiⁿ ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cataⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ñnequiaaⁿ.

⁸ Luaa waa na matseit'maaⁿ'ñena' Tsotyāya, na cantyja

'naⁿ'yo' jndye t̄a nncue'. Ee laa'ti' m'moⁿ'na' na mayuu'cheⁿ cwila'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia. 9 Cha'xjeⁿ juu Tsotȳaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'ooⁿ'ya 'o. Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na m'aaⁿ'ya na candya' ts'ooⁿ'ya 'o. 10 Ja matseicandāa'ndyo ñ'oom na matsa'ntjom Tsotȳa, ndo' cwiljoo'ndyo cantyja na candya' ts'oom ja. Ñequii'cheⁿ cala'candā'yo' ñ'oom na matsa'ntjoⁿ'ya 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na candya' ts'ooⁿ'ya 'o.

11 'Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿ'ya ndaa'yo' cha nla'xmaⁿ'yo' na neiⁿ'yo' ñ'eⁿ'ndyo ndo' cha candāa'ya nnc'om'yo' na neiⁿ'yo'. Hasta quiaana' na waljoo'cheⁿ na neiⁿ'yo' na cwila'candāa'ndyo' yuu na matsa'ntjoⁿ'ya. 12 Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjoⁿ': C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xjeⁿ m'aaⁿ'ya na candya' ts'ooⁿ'ya 'o. 13 Tjaa'naⁿ cwii na t'maⁿ'ti na ma'moⁿ'na' na wi' ts'om ts'aⁿ nc'iaa' cha'na juu ts'aⁿ na ñequiaañe na cue' cwentaa nc'iaa'. 14 'O cwiluiindyoy' nc'iaaya xeⁿ cwila'candāa'ndyo' na matsa'ntjoⁿ'ya 'o. 15 Je' tacatsjootȳaya na 'o cwiluiindyoy' moso. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaljeiiⁿ ljo' matseijndaa'ñe patrom 'naaⁿ'aⁿ. Je' matsjooyya na 'o cwiluiindyoy' nn'aⁿ na ya ñ'oom ñ'eⁿ'ndyo ee jnda tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jnda jndiiya 'ndyoo Tsotȳaya. 16 'O nchii tjeii'ndyo' na nla'xmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿ'ya, nnc'om'yo' tjeii'ndyo' 'o, ndo' jnda ty'ioⁿ'ya ts'iaaⁿ 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'cheⁿ nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'oots'om. Ee na ljo' nl'a'yo' meiⁿ'quia ñ'oom na ntaⁿ'yo' nnom Tsotȳa ñequio xueya, jom ñequiaaⁿ. 17 Luaa ñ'oom na matsa'ntjoⁿ'ya 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'aⁿ Jesús

18 'Quia ticuee' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue 'o, cala'noⁿ'yo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna. 19 Xeⁿ cwila'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, nn'aⁿ cwentaa'na' nnc'omna na neiⁿ'na 'o cha'xjeⁿ na neiⁿ'na nc'iaana, sāa nc'e jnda tjeii'a 'o quii'ntaa'na, jo' chii ticala'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'aⁿ 'o. 20 Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿ'ñê cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'candāa'ndyena ñ'oom na mañequiaaya, quia jo' mati nla'candāa'ndyena ñ'oom na ñ'e'quia'yo'. 21 Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na

la'xmaⁿyo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿna nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿna.

22 'Xeⁿ nchii na jndyotseinaⁿya ndaana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xmaⁿna jnaⁿ. Saa je' tixocandaⁿ nluena na ticaliuna na cwila'tjoondyena nnoom. 23 Ee 'ñeeⁿ juu na jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na cwiluiñê Tsotyā. 24 Tijoom ñes'aa cwiicheⁿ ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoondyena nnoom, saa je' meiⁿ na jnda ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjati xjeⁿ na to'a, m'aⁿna na jndooona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiñê Tsotyā. 25 Saa luaa' waa cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na teiljeii naquii' ljeii na cwilei'ñ'omna na matsa'ntjomna', na matsona': "Jndooona ja meiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naⁿya na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

26 'Ja nlcaaⁿa nnom Tsotyā na cajñoom Espiritu na cwiluiñê na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jnda tyjeeⁿeⁿ nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya. 27 Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ee m'aⁿyo' ñ'eⁿndyo xjeⁿ na to'jndyaa ts'iaaⁿmeiⁿ.

16 ¹ Matso Jesús: —Ñ'oommeiⁿ jnda seināⁿ cantyja 'naⁿya ndaa'yo' cha tintseiquiaana' 'o. 2 Ee nntjeii' nn'aⁿ judíos 'o naquii' lan'om 'naaⁿna. Ndo' manncue'ntyjo xjeⁿ na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na nntseicuee' cwii 'o nntseitiuutoom na mandiantjoom nnom Ty'oots'om na ljo' nnts'aaⁿ. 3 Nmeiiⁿ nl'ana cwe' nc'e ticala'noⁿna cantyja 'naaⁿ Tsotyā, meiⁿ cantyja 'naⁿ ja. 4 Saa jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha quia na nncue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo'.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Espiritu Santo

'Tĩcatsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na to'jndyaa ts'iaaⁿ na maleiñ'oⁿya nc'e m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. 5 Saa je' majolcwa'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', ndo' meiⁿcwii 'o tyoowaxe' nooⁿ yuu jo. 6 Saa cwe' ee na tsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo', jo' na jeeⁿ ndya' chjoo' n'om'yo'. 7 Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaa'yo', maxjeⁿ nnteijndeitina' 'o xeⁿ joya. Ee xeⁿ ticjo, nqueⁿ na nnteijneiⁿ 'o ndo' na ññequiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' tixocjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñooⁿya jom na ññoom na m'aⁿyo'. 8 Ee quia na jnda tyjee'cañoom, nnts'aaⁿ na nlco'tiana' nquiu nn'aⁿ na la'xmaⁿna jnaⁿ ndo' na cala'noⁿna na c'omna cantyja na maty'iomyana' ndo' na nncu'xeⁿ

Ty'ooṭs'om jooṇa. ⁹ M'moṡⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ jnaⁿ cwe' nc'e na tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Ndo' m'moṡⁿ chiuu waa na maty'iomyaṇa' na c'omna nc'e jo na m'aaⁿ Tsotyā ndo' taxocanty'iaatina ja. ¹¹ M'moṡⁿ chiuu na nncu'xeⁿ Ty'ooṭs'om nn'aⁿ ee na jndā tu'xeⁿñe nquii na cwiluiitquieñe tsjoomnancuewaañe.

¹² 'Ndo' niom jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na macaⁿna' na catsjooya ndaa'yo', sãã tileicala'noⁿ'yo' joo ñ'oom'ñeeⁿ je'. ¹³ Sãã quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiiñe na mayuu', juu nncjaa'moⁿ ndaa'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nquii, nntseineiⁿ ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseineiⁿ Ty'ooṭs'om. Ndo' m'moⁿ ndaa'yo' 'naⁿ na quia nluui. ¹⁴ Juu nntseit'maaⁿñe ja, ee nnco'ñom cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o, ndo' m'moⁿ jooṇa' ndaa'yo'. ¹⁵ Cha'tso na matseixmaⁿ cwentaa' Tsotyāya macwentaya jooṇa'. Cwe' nc'e jo' na tsjoṡ na nnco'ñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'moⁿ jooṇa' ndaa'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaqueⁿna' na neiⁿ'yo'

¹⁶ 'Chjootindyo cwii ñ'aⁿtyā ñ'eⁿndyo', ndo' jndā jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndañquia chjootindyo cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo na m'aaⁿ Tsotyā.

¹⁷ Jndā tsoom ñ'oommeiⁿ cwantindyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñe ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ l'uuyâ ndaa ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'moⁿ ñ'oomwaa' na matseineiⁿ ndaayâ, na chjootindyo cwii ñ'eⁿtyeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' xeⁿ jndacheⁿ taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndañquia jo' chjootindyo cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wjaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ.

¹⁸ L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyo na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'moⁿna'? Ticala'noṡⁿâ ñ'oom na matseineiⁿ.

¹⁹ Ndo' sei'noⁿ Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa ntyjee'yo' cantyja ñ'oommeiⁿ na matsjoṡ na chjootindyo meiⁿ taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndañquicheⁿ na chjootindyo quia jo' nnty'ia'nnda'yo' ja?

²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñequio na neiⁿna nnty'iaana ljo' nntjoⁿ. 'Naⁿ na nntjoⁿ nnts'aana' na 'o

nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saa juu na chjoo' n'om'yo', xeⁿ jndacheⁿ nntseicwaqueⁿna' na nnc'oom'yo' na neiⁿyo'. 21 Manquiu'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincuii. Saa quia na jnda tuiiñe yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tquiina' jom, ee m'aaⁿ na neiⁿeⁿ na jnda tuiiñe yu'ndaa. 22 Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo', saa quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'cheⁿ nñequiaana' na neiⁿyo'. Ndo' xjeⁿñeeⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaa nncwji' na neiⁿyo'.

23 'Juu xueeñeeⁿ, taxocaⁿna' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom nooⁿ. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoⁿ ndaa'yo', cha'tso na ntaⁿyo' nnom Tsotyaya cha catseit'maaⁿñena' ja, jo' nñequiaaⁿ na nnda'yo'. 24 Hasta xjeⁿ je'cheⁿ tyoocaⁿna' na candu'yo' na catseit'maaⁿñena' ja joo ñ'oom na nntaⁿyo' nnoom. Saa je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilatyo'ondyo', cha nñequiaana' na candaa'ya na neiⁿyo'.

Jnda jnaⁿndyo ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue

25 'Jnda seinãⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saa manncue'ntyjo xjeⁿ na taxocatseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naaⁿ Tsotyã. 26 Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ, nntaⁿyo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maaⁿñena' ja. Ndo' quia ljo'cheⁿ meiⁿ taxocaⁿna' na nntseity'oondyo nnom jom na nñequiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿyo', 27 ee manquiiiti Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, nc'e na jnda nquiu'yo' ja ndo' jnda macwilayu'yo' na jnaaⁿya na m'aaⁿ. 28 Ja jnaaⁿya na m'aaⁿ, tyja'cañooⁿya tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjocwã'a na m'aaⁿ.

29 Quia jo' jã nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê l'uuyã:

—Je' ndyeyu matsei'neiⁿ, nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'.

30 Je' macwila'nooⁿã na 'u cha'tso ntyji' meiⁿ ticaⁿna' na nnta'x'aãtyaãyã njom'. Jo' chii cwilayu'ã na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oqts'om.

31 T'o Jesús ndaa'yã, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayu'yo'. 32 Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyoy' nntsa'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñenco. Saa tiñenco m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. 33 Jnda seinãⁿya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha cantyja

na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom. Ñequii' nawi' nntjom'yo' na m'aⁿ'yo' tsjoomnancue, s̄aa c'om't'maaⁿ'ndyo' n'om'yo', ee jnd̄a jnaⁿ'ndyo ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

Mateijndei Ty'oqots'om nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús

17 ¹ Jnd̄a na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jlundaãñê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnd̄a tue'ntyjo na nluui cha'tso na teijndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿ'ndyu' ja na cwiluiindyō Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿ'ndyo 'u. ² Ee 'u jnd̄a tqueⁿ na waa na jnd̄o na matseixmaⁿya jo nd̄aa cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañequiaa' l'oqya na ñnequiaya na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ³ Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ'aⁿ, na catsei'noqⁿ'oⁿ na ñenncu'cheⁿ cwiluiindyū Ty'oqots'om na mayuu' ndo' mati na ja Jesús cwiluiindyō Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'Ja jnd̄a seit'maaⁿ'ndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnd̄a mamañequiaandyō na c'iq cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿ'ñeeⁿ na tqiaa' noqⁿ na cats'aa. ⁵ Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿ'ndyu' ja cha'xjeⁿ na cwiluiit'maⁿ'ndyu' yuu na m'aaⁿ, na juu jo' matseixmaⁿya ñ'eⁿ'ndyu' cwii tjoqcheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

⁶ 'Nd̄aa nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tqiaa' joona l'oq, jnd̄a t'moqⁿ'ya chiuu cwiluiindyū. Tyom'aⁿna cwentā', ndo' tqiaa' na cwila'xmaⁿna cwentaya. Joona cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'cand̄ana juuna'. ⁷ Ndo' macwila'ngⁿ'na na cha'tso na cwicand̄aa mats'aa, ñenncu' tqiaa' na matseixmaⁿya na ljo'. ⁸ Ee ñ'oom na tsu' noqⁿ'ya, jnd̄a tqia joona' nd̄aana. Ndo' joona jnd̄a to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ. Cwila'ngⁿ'na na mayuu'cheⁿ jnaaⁿya na m'aaⁿ, ndo' cwila'yu'na na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ 'Macaⁿ'a naya njom' cantyja 'naaⁿna, nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿ'a na cateijndei' joo na jnd̄a tqiaa' l'oqya, ee cwila'xmaⁿna cwentā'. ¹⁰ Cha'tsondye joona na la'xmaⁿna cwentaya, mati la'xmaⁿna cwentā'. Ndo' joona na la'xmaⁿna cwentā', mati la'xmaⁿna cwentaya, ndo' matseit'maaⁿ'ñena' ja cantyja 'naaⁿna.

11 'Je' taxoc'ooⁿtya tsjoomnancue, saa joo naⁿm'aⁿ
 cwiljoo'ndyena juuna', ee ja jonlcwa'a na m'aaⁿ. 'U Tsotyaya
 na lju' cwiluiindyu', catsa' cwenta naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo
 ñequio juu najndei na matsei'xmaⁿ cha nnts'aana' ñe'cwii
 nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya. 12 Yocheⁿ na
 tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo, tyots'aa
 cwenta joona ñequio najndei na matsei'xmaⁿ nncu'. Ndo'
 meiⁿcwiindyena tîcatsuñe, macandā tsuñe juu ts'aⁿ na
 matseixmaⁿ na catsuñe, cha na catseicandāñena' ñ'om'
 na teiljeii.

13 'Saa je' na nncjolcwa'a na m'aaⁿ. Ndo' matseinaⁿya
 ñ'oommeiiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, cha
 juu na m'aaⁿya na neiⁿya, candāa' nla'xmaⁿna juuna'. 14 Jnda
 tquiaa' ñ'oom naya 'naⁿ ndāana, saa nn'aⁿ tsjoomnancue
 ticuee' n'om joona ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue,
 cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿna'. 15 Nchii
 macaⁿa na cwji' joona tsjoomnancue, saa na cwañom' joona
 ljo' na ñe'cats'aa tsaⁿjndii ñ'eⁿndyena. 16 Joona ticalaxmaⁿna
 cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya
 cantyja 'naaⁿna'. 17 Queⁿ joona na cwiluiindyena na lju'
 n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'.
 18 Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyoo tsjoomnancue, mati majñooⁿya
 joona na c'oocatjei'yuu'ndyena ndāa nn'aⁿ tsjoomnancue. 19 Ee
 nc'e joona maquaⁿ cheⁿnncō na lju' ts'ooⁿ jo njom' cha mati
 nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

20 'Ndo' nchii macandā macaⁿa cantyja 'naaⁿ joo naⁿm'aⁿ.
 Mati macaⁿa na cateijndei' joo nn'aⁿ na quia nla'yu' ñ'eⁿndyo
 nc'e ñ'oom na quia nntjei'yuu'ndyena 21 cha ñe'cwii nla'xmaⁿna,
 cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindyu' ñ'eⁿndyo, ndo' ja
 ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿndyu'. Ee na ljo' mati joona ndāa
 nla'xmaⁿna na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondyō jaa. Quia jo'
 nla'yu' nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja. 22 Juu na tquiaa' na
 matseit'maaⁿñena' ja, mati tquiaa' jo' na cala'xmaⁿna, cha na
 ñe'cwii cala'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaaⁿya. 23 Ja
 m'aaⁿya ñ'eⁿndye joona, ndo' 'u m'aaⁿ ñ'eⁿndyo ja cha nnts'aana'
 na ñe'cwii cwila'xmaⁿna. Ndo' na ljo' nla'noⁿ nn'aⁿ na 'u jñom'
 ja, ndo' na candya' ts'om' joona cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

24 'U Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'om' ja cwii tjoōcheⁿ
 na tqueⁿ tsjoomnancue. L'ue ts'ooⁿ na naⁿm'aⁿ na jnda tquiaa'
 l'ooya, c'omna yuu na m'aaⁿya ñ'eⁿndyu'. Ee quia ljo'cheⁿ ndāa

juu na matseit'maaⁿñena' ja na tqúiaa' na matseixmaⁿya.
 25 Tsotyaya 'u na cwiluiindyu' na maty'iomyaana', nn'aⁿ na
 la'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ticala'noⁿna cantyja 'naⁿ,
 saa ja mawajnaⁿa 'u ndo' naⁿm'aⁿ cwila'noⁿna na 'u jñom' ja.
 26 Jnda t'mooⁿya cantyja 'naⁿ ndaana, ndo' m'mooⁿtyaya jo'
 ndaana. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿ na candya' ts'om' ja,
 mati nlaxmaⁿna juuna'. Ndo' mati nnc'ooⁿya ñ'eⁿndye joona.

'Ooñ'omna Jesús na praso

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 ¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ nnom Ty'oots'om,
 mana jlueeⁿeⁿ jo' jo' ñ'eⁿndyô já na cwilajomndyô
 ñ'eⁿñê. Tei'ty'ioo'â tsjo' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwli
 ntjom, jo' jo' santyjooⁿya na tjaqueⁿeⁿ. ² Ndo' Judas, juu x'iaayâ
 na tqúiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii'
 ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ³ Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom cwii
 tmaaⁿ sondaro ñ'eⁿ nt'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee
 na cwiluitquiendye, ndo' mañ'eeⁿ nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos.
 Tjachom naⁿñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca
 ñ'eⁿ l'ô ts'iaaⁿ ntia'. ⁴ Ndo' Jesús, nc'e na mantyjeeⁿ cha'tso na
 mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿñeeⁿ. Tax'eeⁿ ndaana,
 matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

⁵ T'ooⁿna, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tqúiaa cwenta jom, mañ'eⁿ
 ñequio naⁿñeeⁿ. ⁶ Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo’”,
 seilcwe'ntyana' joona hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ tqúiaandyena.

⁷ Quia jo' tax'eeñenda' Jesús ndaana:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' joona t'ooⁿnda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁸ T'ô Jesús ndaana:

—Jnda tsjooⁿya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo',
 ca'ndye'yo' naⁿm'aⁿ na nnc'oona.

⁹ Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na tsoom quia
 seineiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom: “Nn'aⁿ na jnda tqúiaa' l'ooⁿya,
 meiⁿcwiindye joona títseicatsuuya.” ¹⁰ Quia jo' Simón Pedro

tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndyu Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿ'ñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. 11 Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nnda' xjo' quii' tjaⁿ'waa'na'. ¿Aa matseitiuu' na ticaty'iomyana' na catjoⁿ'ya nawi' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Quia jo' sondaro'ñeeⁿ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿ'ñeeⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom. 13 Ty'eñ'omjndyeena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndyu Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeⁿ. 14 Majuu Caifás'ñeeⁿ jnda seijnooⁿ'oⁿ n'om nc'iaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye joona.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ'eⁿ ja Juan saantyooyâ nanqueⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿ'aⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeⁿ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'. 16 Saa Pedro tjawintyjeeⁿ'eⁿ 'ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seinaⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeⁿ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa. 17 Ndo' tax'lee yuscu'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii joona na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿ'm'aaⁿ?

T'ō Pedro matsoom:

—Nchii jo' ja.

18 Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, ee jeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na

mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. 20 T'ō Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinaⁿya.

Ndo' na tyo'mōōⁿya ndāā nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwiťjomndyena. Meiⁿcwii ñ'oom tyootseinaⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii. 21 Na mawaxe' nōōⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndāā nn'aⁿ na jndā ñejndyena ñ'oom na mañequiaya ljo' ñetsjōō? Naⁿñeeⁿ nquijndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mōōⁿ.

22 Ndo' quia na jndā tso Jesús ñ'oomwaa', cwii naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsaⁿñeeⁿ nda' watmeiⁿ jom. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'ō' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndāā ntyee cwentaaya?

23 T'ō Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjōō, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'omtia'ñeeⁿ, saā xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinaⁿ, tis'a na macwja' ja.

24 Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tyeⁿñê l'ō Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndāā nn'aⁿ judíos.

Macwji'ñennda' Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwiñê, ta'x'leena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñê?

Sāā jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

26 Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ tyee na cwiluiitquieñe ndāā ntyee. Juu tsaⁿñeeⁿ mann'aaⁿaⁿ ts'aⁿ na tyjee Pedro tsua'qui. Matso tsaⁿñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê yuu waa ntjom?

27 Sāā Pedro tjei'ñennaⁿaⁿ. Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo.

Nn'aⁿ judíos tioona cwenta Jesús l'ō Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿna waa' Caifás, tquiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xjeⁿñeeⁿ. Sāā tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ

gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwitquiina catsmaⁿ chjoo. 29 Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿyo' nacjoo' tsaⁿs'am'aaⁿ?

30 Joonaa t'ooⁿna nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonquiooñ'ooⁿyâ jom na m'aaⁿ.

31 Ndo' tso Pilato ndaaⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿyo' jom cantyja 'naaⁿ ljeii 'naⁿyo' na waa.

T'ooⁿ naⁿñeeⁿ nnoom:

—Tjaa'naⁿ najndaaya na nlacuaaⁿâ ts'aⁿ.

32 Luaa' tuii cha catseicandaⁿñena' ñ'oom na seineiⁿ

Jesús na t'mooⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nntseicuee'na' jom. 33 Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindyⁿ Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

34 T'oo Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' matsⁿ ee na matsei'noⁿ cheⁿnnⁿcu'? Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilue na ljo' cantyja 'naⁿya njom'?

35 T'oo Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee 'naⁿyo', joona tqiiana cwentaa 'u l'ooⁿya. ¿Ljo' sa'?

36 T'oo Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindyⁿ na catsaⁿ'ntjoⁿya, nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe na matseixmaⁿna'. Ee xeⁿ cwiluiiñena' na ljo', quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyⁿ nl'ana tia' cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwentaa ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos, saaⁿ nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue tseixmaⁿya na catsaⁿ'ntjoⁿ.

37 Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyⁿ rey?

T'oo Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindyⁿ. Macwe' jo' na tuiindyⁿ na jndyoo tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyⁿ ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿñeeⁿ mandii ñ'oom na mañequiaya.

38 Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:

—¿Ljo' jo' na cwiluiiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jndā na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿaⁿ jo ndāā nn'aⁿ judíos. Tsoom ndāāna:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿm'aaⁿ!. 39 Sāā mawaa costumbre quii'ntaaⁿ'yo' na catseicandyaandyō cwii praso na nntioō juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ¿aa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyō juu rey na matseixmaⁿ na catsā'ntjom 'o?

40 Ndo' jla'xuaana, jluena:

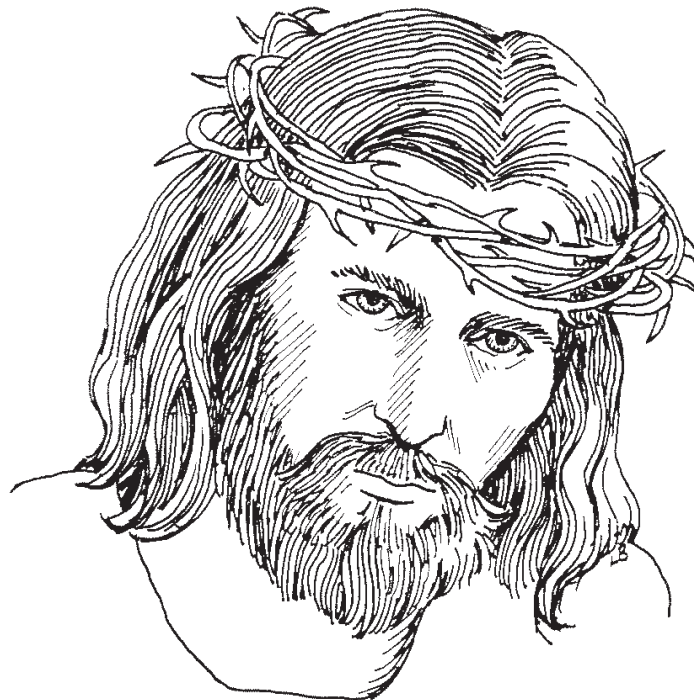
—Nchii tsaⁿm'aaⁿ!. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'!

19 1 Quia jo' sa'ntjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús.

2 Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jndā chii tiomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'.

3 Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jluena:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindy' na catsaⁿntjom' nn'aⁿ judíos.

Ndo' tyotmeiiⁿna nda' watmeiⁿ nnoom.

4 Jnda' jo' jlui'nnda' Pilato jo ndaana. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwjii'a jom jo ndaa'yo' cha queⁿyo' cwenta meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

5 Xjeⁿñeeⁿ jlui' Jesús jo ndaana na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndaana:

—Luaañe tsaⁿs'am'aaⁿ.

6 Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'ō Pilato ndaana, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jnda' ljeiya na meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

7 T'ōonnda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'ōōⁿyâ, ndo' cantyja 'naaⁿ juuna' matsaⁿntjomna' na cueeⁿeⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'ōots'om cwiluiiñê.

8 Jnda' na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ, seicaty'uetina' jom.

9 Ndo' tjaquiee'nnaaⁿaⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê 'ndyoo Jesús:

—¿'U yuu jnaⁿ'yu'?

Saa Jesús meiⁿcwii ñ'oom tîc'ōōⁿ.

10 Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'ō' 'ndyō? Ja waa na jndō na nntseicandyaandyō 'u, oo na nnty'ioⁿya 'u ts'oom'naaⁿ.

11 T'ō Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'ōots'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿcwii na ndaa nntsa' ñ'eⁿndyō. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'ō' mat'maⁿti jnaaⁿ mawaa.

12 Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa', seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Saa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿm'aaⁿ, tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiiñe rey cha'na tsaⁿm'aaⁿ, mawjaa nacjoo' César.

13 Ndo' jnda' na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ, tjeiiⁿeⁿ Jesús jo ndaana. Tjacjom ntio 'naaⁿaⁿ cwii joo na jndyu Nataa Ljo' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos

jndyuna' Gabata. 14 Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiāya catsmaⁿ chjoo. Tuii na luaa' cha'na quiajmeiⁿ. Quia jo' matso Pilato ndāā nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsa'ntjom 'o.

15 Sāā naⁿñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndāāna:

—Nquii rey na nntsa'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oōna, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwiicheⁿ rey na catsa'ntjom jâ, macandā nquii César.

16 Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndāā naⁿñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota. 18 Ndo' jo' jo' ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'ioomna cwiicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿaⁿ, ndo' m'aaⁿñê xcwe. 19 Ndo' sa'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiiñe rey na matsa'ntjom nn'aⁿ judíos."

20 Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿna ljeiiwaa', ee yuu na ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos. 21 Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê rey na nntsa'ntjoom jâ. Luaa catseiljei': "Tsaⁿm'aaⁿ matsoom: Ja cwiluiindyō Rey na catsa'ntjoⁿya nn'aⁿ judíos."

22 T'o Pilato ndāāna, matsoom:

—Cantyja na jndā seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

23 Jndā na ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye joona to'ñoomna cwii cwii liaⁿaⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿaⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'. 24 Jluena ndāā nc'iaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya 'ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiana cwii cwii liaya ndaa nc'iaana, ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya." Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

25 Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena. 26 Jnda na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsaⁿm'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

27 Jnda jo' matso Jesús nooⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿ'ñeeⁿ to'ñoⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Jnda tuui na luaa', ntyjii Jesús na jnda jndaa' cha'tso cantyja 'naaⁿaⁿ. Jo' chii cha na nntseicandaa'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

29 Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñeeⁿ cwii 'naⁿ na ya maw'ana' winom'ñeeⁿ. Chii tioona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jnda chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús. 30 Ndo' jnda na tjawe'na' 'ñom, matsoom:

—Jnda seicandaa'ñena' cha'tso cantyja 'naⁿya. Jnda chii seintyanquooñê xqueeⁿ.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'ooots'om.

Seicjoñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

31 Xuee na cwila'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ. Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, tical'ue n'omna na ñom ndyee naⁿ'ñeeⁿ noom'naaⁿ xuee na cwila'jndyeena. Ee juu xuee'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿ'na' quia cwila'cuee'na catsmaⁿ chjoo. Jo' chii ty'ecataⁿna nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' naⁿ'ñeeⁿ cha

catseityuaa'na' na nncwjena, ndo' cha tyuaa' nntaa'ndyena naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ. ³² Jo' chii sondaro'ñeeⁿ ty'ecatonna ndei'nc'ee ts'aⁿ najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ cwiicheⁿ ntyjaa' Jesús. ³³ Saa quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jndaⁿ tueeⁿeⁿ. Tatícatonna ndei'nc'eeⁿ.

³⁴ Saa meiiⁿ na ljo' cwii sondaro'ñeeⁿ tjaa'ñe lantsa tsei'ntsqueeⁿeⁿ. Mañoom' jlui' niom' ñequio ndaa. ³⁵ Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'noⁿ'yo' na mayu'a ñ'oom matseinaⁿ cha mati nndaⁿ nla'yuyoy'. ³⁶ Ee nmeiiⁿ tuii cha na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Meiⁿcwii tseiⁿ'eⁿ tîcatom." ³⁷ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'aⁿ na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jndaⁿ teinom nmeiⁿ, José ts'aⁿ na jnaⁿ Arimatea, tjacaaⁿ nnom Pilato na ñnequiaa tsaⁿñeeⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. Joséñeeⁿ matseijomñe ñ'oom na mañequiaa Jesús saa cwe' nty'iu ee nquiaⁿ'aⁿ nn'aⁿ judíos. Pilato tquiaaⁿ ñ'oom'm. Jo' chii José tjaaⁿ, tjac'oom sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ³⁹ Ñ'eⁿ Nicodemo, tsaⁿ na tja na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom tjañ'oom cha'na ntquiunchoo' nqui kilos ncheⁿ na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁰ Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena ncheⁿ cachi'ñeeⁿ liaa na jndyuna' lino. Jndaⁿ chii jla'tyjoondyena liaa'ñeeⁿ jom. Ee luaa' waa costumbre 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na cwity'iuuna l'oo. ⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñeeⁿ waa cwii tsei'tsuua xco, na meiⁿjom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo. ⁴² Ndo' nc'e na mawaa xjeⁿ na nnc'ooquie' nn'aⁿ judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuua'ñeeⁿ ndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ.

Tquiaa Ty'ooots'om na wando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 ¹ Jaancoo xuee neiⁿnco', xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuua'ñeeⁿ, ndicwaⁿ

jaa'cheⁿ. Nty'iaaⁿ'aⁿ na jndā teindyō tsjo' na ñejñoom 'ndyoo juuna'. 2 Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndāyā:

—Jndā tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuaa, meiⁿ ticaliuuyā yuu tqueⁿna juuna'.

3 Quia jo' ja ñequio Pedro saayā, squiaayā yuu waa tsei'tsuaa. 4 Ñe'cwi saayā, jleinoōⁿyā, sãã jndeiiti jleinoōⁿ, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaaya yuu waa tsei'tsuaa. 5 Seintyanquiondyō, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' naquii' tsei'tsuaa, sãã t̄cjoquia'a. 6 Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoōⁿ naxaⁿa, jom tjaqueⁿeⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Mati nty'iaaⁿ'aⁿ joo liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' jo' jo'. 7 Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿna' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjoone. Wacatyeeⁿna' na ñenquiina', chi'lcwiina'. 8 Quia jo' mati ja na matseijomndyō ñ'eⁿ Jesús, t̄joquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. Nty'iaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiⁿ na ja tuajndyaā jo' jo', sãã t̄cjoquia'a na mandiñoom'. 9 Ee xjeⁿ'ñeeⁿ ndicwaⁿ t̄jocheⁿ nla'noōⁿ'ā ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ ñnequiaa Ty'oots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jndā tue'. 10 Quia jo' wendyō jā na cwilajomndyō ñ'eⁿñeⁿ jluii'ā tsei'tsuaa. Saalcwaa'ā na waa w'aayā.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

11 Sãã María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuaa, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquioñe na nty'iaaⁿ'aⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuaa. 12 Jo' jo' nty'iaaⁿ'aⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿ'aⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús. 13 Ndo' ta'x'eena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndāana:

—Jndā ty'eñ'omna nqueⁿ na cwiluiiñe na matsā'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiia yuu ty'equeⁿna jom.

14 Jndā ncue na tsoom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', sãã ticwajnaⁿ'aⁿ na nquii Jesús jo'.

15 Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiuu na jeeⁿ maty'ioo'? ¿'Ñeeⁿ juu mall'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús.
Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' n_{oo}ⁿ yuu tja'queⁿ
jom, quia jo' nncjoc'oⁿya jom.

16 Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jndā na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿeⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'ooⁿ
ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o_{ots}'om
ndaā nc'iaa'.

17 Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjowaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saa cja'
na m'aⁿ ti'nc'iaaya na cwiteijndeiina ja, catseicandii' na majowaa
na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiiñê Tsotye'yo', na m'aaⁿ
Ty'o_{ots}'omya ndo' Ty'o_{ots}'om cwenta'yo'.

18 Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ jâ na
cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'mooⁿ ndaayâ ñ'oom
na jndā seineiⁿ Jesús nnoom, ndo' na jndā nty'iaaⁿ'aⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaā jâ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿnc'o'ñeeⁿ, jâ nn'aⁿ na
t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñe'naaⁿ. Jla'cata'tyaaⁿyâ ndyueel'a
nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿ judíos. Xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom
na m'aaⁿyâ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe quii'ntaaⁿyâ. Matsoom:

—C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

20 Ndo' jndā tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ñequio
tsei'ntsqueeⁿeⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiⁿyâ na
nty'iaanndaⁿ'â jom. 21 Ndo' tsoom ndaayâ:

—Quiaa Ty'o_{ots}'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿ'yo'. Cha'xjeⁿ jndā
jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ malaa'ti' majñooⁿya 'o.

22 Ndo' quia na jndā tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ.
Tsoom:

—Catoñoom'yo' Espíritu Santo. 23 'Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ
n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'o_{ots}'om matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna.
Saa ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ
tyeⁿ jndā t'uii jnaaⁿna joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

24 Xjeⁿ na jndyoyndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee. 25 Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jndâ nty'iaayâ nquii Jesús.

Saa t'ooⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticanty'ianooⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'ooⁿ, ndo' na nncwjaa'ndyô nnomts'oô yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyô jnda'ts'oô tsei'ntsqueeⁿeⁿ maxjeⁿ xocatseyu'a na wando'xcoom.

26 Jndâ ñeeⁿ xuee na tuii na luaa' quia jo' já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyom'aaⁿnndaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ mati ñ'eⁿ Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaaⁿyâ na ndi tą' ndyueel'a. Tsonnaaⁿaⁿ ndaayâ:

—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

27 Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'ooya, ndo' canty'ia' l'ooya. Ndo' cwjaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyu'.

28 T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'oots'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

29 Matso Jesús nnoom:

—U Tomás, cwe' na je' jndâ nty'ia'njom' ja, jo' na matseyu'. Matio'naaⁿñê Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyô meiiⁿ tyoonty'iaandaana ja.

Jndaa' ts'iaaⁿ na teiljeii librowaañe

30 Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê jndoo'ndaayâ na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiiⁿquia ts'aⁿ nnts'aa. Jona' tícwiljeii nacjoo' librowaa. 31 Saa nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo' na juu Jesús cwiluiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'oots'om. Matseiljeiya nmeiiⁿ cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'eⁿñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

Teitquioo'ñe Jesús ndaꝗ ntquiee'ndyô jâ

21 ¹ Jnda tuui nmeiⁿ, Jesús seica'moⁿñennaaⁿaⁿ ndaꝗ jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. S'aaⁿ na ljo' yocheⁿ na m'aaⁿyaⁿ xndyaa' ndaaluae Tiberias. Luaa waa na seica'moⁿñê ndaꝗyâ. ² Ñe'naaⁿ m'aaⁿ Simón Pedro ñequio Tomás tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee, ñequio Natanael na jnaⁿ Caná ts'ondaa Galilea, ñequio wendyô jâ ntseinda Zebedeo ñequio nt'omcheⁿ nc'iaayâ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. ³ Tso Simón Pedro ndaꝗyâ:

—Jocwjiia catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'eⁿndyu'.

Quia jo' saayâ, tuoꝗyâ ts'om w'aandaa. Saa juu tsjom'ñeeⁿ meicwii catscaa tîcatjeii'â. ⁴ Ndo' jnda wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús jâ. Meintyjeeⁿeⁿ 'ndyoo ndaaluae, saa tîcala'noꝗⁿâ na manqueⁿ jo'. ⁵ Quia jo' tax'eeñê ndaꝗyâ:

—'O tyjanoⁿ, ¿aa jnda tjei'yo' calcaa?

T'oꝗyâ nnoom:

—Tjaa'naⁿ.

⁶ Matsoom ndaꝗyâ:

—Catue'yo' tsqui' 'naⁿyo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'cheⁿ nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaa'â juuna' jo' jo', jnda jo' tileicandaa nntjeii'â juuna' cwe' ee jeeⁿcheⁿ ndya' jndye calcaa chuuna'. ⁷ Quia jo' ja na jeeⁿ wi' ts'om Jesús, tsjoꝗyâ nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia jñeeⁿ na ljo' tsjoꝗ, tcweeⁿ liaa maseta, ee jnda tjeiiⁿeⁿ juuna' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ. Jnda jo' tju'ñê ts'om ndaaluae, mana tueⁿeⁿ tyuaatecwii. ⁸ Ndo' nt'omndyô jâ tquiontyjoꝗyâ cha'na wen'aaⁿ nchoo' nqui nc'aa ñ'eⁿ w'aandaa chjoo, chii squiaꝗyâ tyuaatecwii. Ndo' saantyaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa. ⁹ Quia na jnda squiaꝗyâ tyuaatecwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'eⁿ tyoo' cjoo ñoom'ñeeⁿ, cwineii'na'.

¹⁰ Matso Jesús ndaꝗyâ:

—Quiucho'yo' nt'om calcaa na jnda tjei'yo' je'.

¹¹ Quia jo' tuo Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo.

Jdyoñ'oom tsqui' tyuaatecwii na too'na' ñjom calcaa nt'maⁿ. Tue'ntyjo jooyoo' cwii siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' nqui

nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meiiⁿ na jeeⁿ ndya' jndye calcaa'ñeeⁿ,
saa tîcaty'ioo' tsqui'. 12 Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meiⁿcwiindyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tic'oom na
t'maⁿ ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿Ñeeⁿ 'u? Ee manquiuuyaayâ
na manquii Ta Jesús jo'. 13 Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús
nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'eⁿ catscaa. Tquiaaⁿ jooa' ndaayâ.

14 Cantyjati na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ,
luaa' jndâ ndyee ndii' na seica'moⁿñê ndaa jâ na cwilajomndyô
ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

15 Ndo' quia na jndâ tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón
Pedro. Tsoom:

—'U Simón jnda Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ
na mache'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'ooⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

16 Jndâ we ndii' tax'eennaaⁿaⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'oo Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

17 Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro. Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñê

Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?” Quia jo' t'ooⁿ, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noⁿ. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya. 18 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseicandiiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'a'ndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' mei'ljo'cheⁿ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nntseitsaaⁿ'ñe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'o' ndo' nntseityeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

19 Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mooⁿ ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'oos'tom. Quia na jnda seineiⁿ ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

Ñ'oom na seineiⁿ Jesús cantyja 'naaⁿ Juan

20 Teiqueⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿa' na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaⁿ quia na tcwaa'â teijaaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿñê juu xjeⁿ na tax'aya 'ñom: “Ta, ¿'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñnequiaa cwenta 'u?” 21 Ndo' quia nty'iaa' Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsaⁿm'aaⁿ je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

22 T'o Jesús nnoom:

—Xeⁿ l'ue ts'ooⁿ na ñec'oom hasta quia nndyoonnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

23 Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yua' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeⁿ l'ue ts'ooⁿ na ñec'oom hasta quia nndyoonnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

24 Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiⁿ. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiunⁿ'aⁿya.

25 Ndo' jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ maniom na s'aa Jesús. M'aaⁿ ts'ooⁿ xeⁿ nleiljei cwii ndo' cwii joona', mach'eena'

ntyjii na xocwijndeei tsjoomnancue libros na nlui na nleiljei
joo jo!. Mantyjati luaa'ndyo.